

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МІСЬКА РАДА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

24.04.12

№ 403

1/6
Про затвердження Правил
поводження з відходами у
місті Дніпропетровську

З метою поліпшення екологічного стану у місті Дніпропетровську, забезпечення екологічної безпеки, запобігання шкідливому впливу факторів середовища життєдіяльності на життя і здоров'я людини та майбутніх поколінь, згідно із законами України «Про відходи», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до рішення виконавчого комітету міської ради від 30.03.11 № 395 «Про внесення змін та доповнень до Плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2011 рік», керуючись рішенням міської ради від 29.07.11 № 64/14 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення міської ради від 13.02.08 № 28/28 «Про затвердження Правил поведження з відходами у місті Дніпропетровську», на підставі листа управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради від 15.11.11 вх. № 8/6006 виконавчий комітет міської ради

В И Р І Ш И В :

1. Затвердити Правила поведження з відходами у місті Дніпропетровську (додаються).
2. Встановити, що Правила (п. 1 цього рішення) поширюються на підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та відомчої підпорядкованості, суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють свою діяльність без створення юридичної особи.
3. Оприлюднити це рішення у встановленому порядку.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на першого заступника міського голови Циркіна І.М.

Міський голова

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'І.І. Куліченко', written in a cursive style.

І.І. Куліченко

В.о.міського голови

А.Ф.Крупський

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення виконавчого комітету
міської ради
від 24.04.12 № 403

**ПРАВИЛА
ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ У МІСТІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ**

Зміст

	Стор.
1 Загальні положення	4
2 Визначення основних термінів	6
3 Організація роботи органів місцевого самоврядування із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську за територіальним принципом	11
4 Загальні вимоги поводження з відходами	13
4.1 Вимоги щодо поводження з побутовими відходами	14
4.2 Вимоги щодо поводження з відходами тваринного походження	15
4.3 Вимоги щодо поводження з рідкими відходами	16
4.4 Вимоги щодо поводження з медичними відходами	17
4.5 Вимоги щодо забезпечення шумового комфорту	20
4.6 Вимоги до майданчиків та контейнерів для розміщення відходів	21
4.7 Вимоги щодо перевезення та видалення побутових відходів	22
5 Обов'язки власника відходів і керуючого територією при поводженні з відходами	23
6 Збирання відходів	25
6.1 Місткості для збирання побутових відходів та їх окремих складових (вид та типи урн, контейнерів, тощо)	26
6.1.1 Контейнери	26
6.1.2 Контейнерні майданчики	28
6.1.3 Контейнерні майданчики для збору великогабаритних відходів	30
6.1.4 Підземні і напівпідземні контейнери	30
6.1.5 Сміттепроводи та сміттеприймальні камери	30
6.1.6 Вигрібні ями (вигреби)	32
6.1.7 Урни	32
6.2 Роздільне збирання окремих компонентів побутових відходів	33
6.3 Збір побутових відходів	38
6.4 Збір великогабаритних відходів	39
6.5 Збір небезпечних відходів	40
6.6 Відходи, які потребують спеціального поводження	42
6.7 Збір будівельних відходів після ремонтних робіт	42
6.8 Збір побутових відходів на територіях садовничих і дачних об'єднань	47
7 Вивезення відходів	48
7.1 Організація перевезення побутових відходів	48
7.2 Сміттеперевантажувальні станції	50
7.3 Вивезення рідких побутових відходів	50
8 Видалення відходів	50
9 Перероблення та утилізація	51
10 Екологічний податок	52
11 Технічні вимоги до поводження з відходами	54
12 Особливості виявлення безхазяйних відходів та здійснення	56

процедури їх визначення	
13 Відповідальність	57
Додаток 1 «Правила поводження з будівельними відходами у місті Дніпропетровську»	64
1 Загальні положення	64
2 Обов'язки власника будівельних відходів при поводженні з ними	67
3 Поводження з небезпечними будівельними відходами	69
4 Поводження з безпечними будівельними відходами	70
5 Відповідальність	72
Додаток 2 «Правила поводження з відходами установ, що надають медичні та ветеринарні послуги»	78
1 Загальні положення	78
2 Класифікація відходів лікувально-профілактичних закладів	78
3 Поводження з відходами	80
4 Технічні вимоги щодо сховищ для відходів установ охорони здоров'я	84
5 Відповідальність	85

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ У МІСТІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ

1. Загальні положення

Законодавча база:

- *Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;*
- *Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;*
- *Закон України «Про відходи»;*
- *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;*
- *Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;*
- *Закон України «Про житлово-комунальні послуги»;*
- *Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;*
- *Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»;*
- *постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів»;*
- *Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195.*

Санітарна очистка міст є сукупністю всіх видів діяльності, пов'язаних з процесом поводження з відходами життєдіяльності, виробництва і споживання у межах міської території. Вона обумовлює комплексність і багатоаспектність процесу управління на різних рівнях влади, основними з яких є муніципальний і державний рівні.

Тверді побутові відходи (ТПВ) утворюються із двох джерел:

- житлових будівель;
- адміністративних будівель, установ і підприємств громадського призначення (громадського харчування, навчальних, видовищних, готелів, дитячих садків і ін.).

Організація санітарного очищення міст від ТПВ, застосовані технічні засоби і форми обслуговування багато в чому визначаються конкретними умовами, з яких основними є:

- чисельність і щільність міського населення;

- рівень благоустрою житлового фонду (наявність каналізації, централізованого опалення і теплопостачання, поверховість і наявність сміттєпроводу);

- кліматичні і інші природні умови;
- архітектурно-планувальна композиція міста;
- стан і перспектива розвитку житлової забудови;
- економічні можливості.

При формуванні системи управління санітарною очисткою міста особливе значення мають Правила поводження з відходами, які виступають дієвим важелем в регулюванні цього процесу.

Діючи на території міста Дніпропетровська Правила поводження з відходами на даний потребують свого корегування не тільки в частині невідповідності діючим законодавчим та нормативним актам, а і по своїй суті не сприяють задоволенню потреб людей в санітарній і естетичній чистоті міста. Так, на протязі останніх років у місті продовжується хибна тенденція в появі несанкціонованих стихійних сміттєзвалищ.

Нові Правила поводження з відходами у місті Дніпропетровську (далі – Правила) встановлюються з метою поліпшення екологічного стану м. Дніпропетровська, забезпечення екологічної безпеки, запобігання шкідливому впливу факторів середовища життєдіяльності на життя і здоров'я людини та майбутніх поколінь, визначення комплексу організаційних, технічних і фінансових заходів, направлених на реалізацію сучасної політики у сфері поводження з відходами у місті та втілення нової філософії життя щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів, забезпечення конкуренції, обмеження монополізму на ринку послуг щодо їх збирання, перевезення, збереження, оброблення, утилізації та видалення, знешкодження та захоронення, впровадження системи роздільного збирання побутових відходів, їх повторного використання.

Правила спрямовані на формування сучасного економічного механізму, який стимулює зниження обсягів утвору відходів, підвищення умов їх вторинного використання, розроблення форми участі в цій роботі органів місцевого самоврядування, організацій, що здійснюють господарську й іншу діяльність на території міста, громадських організацій і місцевого населення.

Належне виконання послуг із збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізації, знешкодження та захоронення побутових відходів, що здійснюються у місті, повинне забезпечити у будь-який час відсутність побутових відходів, вуличного змету, листя, гілля тощо поза контейнерами (довкола контейнерів, поруч) або установленими місцями (контейнерними майданчиками) на всій території відповідних районів. Безумовне дотримання територіального принципу.

Правила розроблено відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами», «Про забезпечення

санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про житлово-комунальні послуги», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів», Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, інших нормативно-правових актів, санітарних правил та норм України.

Правила поширюється на відносини, що виникають у сфері поводження з відходами, та є обов'язковими для виконання органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та підпорядкування і громадянами.

Організацію збирання і видалення побутових та інших відходів, здійснення роздільного збирання корисних компонентів цих відходів, забезпечення ліквідації несанкціонованих та неконтрольованих звалищ, створення необхідних умов для стимулювання населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини, сприяння роз'ясненню законодавства про відходи серед населення у місті Дніпропетровську здійснюють в межах своїх повноважень управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради інші профільні управління та департаменти міської ради, Державна екологічна інспекція, санітарно-епідеміологічні станції, районні у місті ради.

Правила включають Правила поводження з побутовими відходами, будівельними відходами у місті Дніпропетровську (додаток 1) та Правила поводження з відходами установ, що надають медичні та ветеринарні послуги (додаток 2).

2. Визначення основних термінів

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів».

Закон України «Про відходи» регулює відносини, що стосуються усіх видів відходів. Цей закон визначає правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території України.

В даних Правилах, згідно Закону та Постанові, основні терміни вживаються в такому значенні:

- відходи - будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення;
- небезпечні відходи - відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними;
- виробник відходів - фізична або юридична особа, діяльність якої призводить до утворення відходів;
- поводження з відходами - дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення;
- збирання відходів - діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи сортування відходів з метою подальшої утилізації чи видалення;
- зберігання відходів - тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах (до їх утилізації чи видалення);
- оброблення (перероблення) відходів - здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення;
- перевезення відходів - транспортування відходів від місць їх утворення або зберігання до місць чи об'єктів оброблення, утилізації чи видалення;
- транскордонне перевезення відходів - транспортування відходів з території, або через територію України, на територію або через територію іншої держави;
- утилізація відходів - використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів;

- видалення відходів - здійснення операцій з відходами, що не призводять до їх утилізації;
- знешкодження відходів - зменшення чи усунення небезпечності відходів шляхом механічного, фізико-хімічного чи біологічного оброблення;
- захоронення відходів - остаточне розміщення відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;
- об'єкти поводження з відходами - місця чи об'єкти, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення відходів;
- спеціально відведені місця чи об'єкти - місця чи об'єкти (місця розміщення відходів, сховища, полігони, комплекси, споруди, ділянки надр тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноважених органів на видалення відходів чи здійснення інших операцій з відходами;
- Державний класифікатор відходів - систематизований перелік кодів та назв відходів, призначений для використання в державній статистиці з метою надання різнобічної та обґрунтованої інформації про утворення, накопичення, оброблення (перероблення), знешкодження та видалення відходів;
- операції поводження з відходами - збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізація, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
- розміщення відходів - зберігання та захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах;
- відходи як вторинна сировина - відходи, для утилізації та переробки яких в Україні існують відповідні технології та виробничо-технологічні і/або економічні передумови;
- збирання і заготівля відходів як вторинної сировини - діяльність, пов'язана із збиранням, купівлею, прийманням, зберіганням, обробленням (переробленням), перевезенням, реалізацією і постачанням таких відходів переробним підприємствам на утилізацію, а також надання послуг у цій сфері;
- відходи тваринного походження - загиблі тварини, відходи, що утворилися внаслідок виготовлення продукції із тваринної сировини, непридатної для споживання людиною і твариною, а також підлягають обов'язковій утилізації, крім продуктів метаболізму, що використовуються для виробництва біогазу або органічних добрив;
- власник відходів - фізична або юридична особа, яка відповідно до закону володіє, користується і розпоряджається відходами;
- побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

- тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;

- будівельні відходи - відходи, що утворюються в процесі зносу, розбирання, реконструкції, ремонту (у тому числі капітального) або будівництва будинків, споруджень, промислових об'єктів, доріг, інженерних комунікацій;

- рідкі відходи - побутові відходи, що утворюються у будинку за відсутності централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах;

- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізація, знешкодження та захоронення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;

- сортування відходів - механічний розподіл відходів за їх фізико-хімічними властивостями, технічними складовими, товарними показниками тощо з метою підготовки відходів до їх утилізації чи видалення;

- небезпечні відходи у складі побутових відходів – відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках і мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища або здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними.

З 1 січня 2012 року на території України діють нові Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (наказ МОЗ України від 17.03.2011 № 145). Вони встановлюють вимоги до санітарного очищення територій населених місць, а також правила виконання робіт з належного прибирання об'єктів благоустрою та державного санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері благоустрою населених пунктів і поводження з відходами, а також передбачають використання наступних термінів:

- контейнер для зберігання побутових відходів (контейнер) - металева або пластикова ємність, призначена для збирання та зберігання побутових відходів, виготовлена згідно з вимогами державних стандартів;

- органічна складова побутових відходів - залишки побутових відходів (продуктів харчування, паперу, текстилю тощо), що складаються з органічних речовин, які піддаються процесам біологічного розпаду (гниття);

- планово-подвірна система збирання побутових відходів - система, за якою зібрані в контейнери побутові відходи перевозять на об'єкти поводження з відходами для їх подальшого оброблення (перероблення), утилізації, знешкодження чи захоронення;

- планово-поквартирна система збирання побутових відходів - система, яка не передбачає наявності контейнерів, а споживач самостійно завантажує побутові відходи у сміттєвоз, що прибуває за графіком;

- планово-регулярна система санітарного очищення - система санітарного очищення, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів з населених місць до місць їх оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження чи захоронення у терміни, визначені у Санітарних нормах;

- прибирання об'єктів благоустрою - захід санітарного очищення, що передбачає регулярне збирання та перевезення в установлені місця побутових відходів, видалення вуличного змету, листя, гілля, снігу, льоду тощо;

- санітарне очищення територій населених місць (санітарне очищення) - комплекс планувальних, організаційних, санітарно-технічних та господарських заходів щодо збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, що утворилися в населених місцях, а також прибирання об'єктів благоустрою з метою запобігання шкідливому впливу факторів середовища життєдіяльності на життя і здоров'я людини та майбутніх поколінь;

- складова побутових відходів, що не підлягає утилізації, - залишки побутових відходів, що не можуть бути використані як вторинний матеріальний чи енергетичний ресурс;

- схема санітарного очищення - документ, у якому містяться графічні та текстові матеріали щодо черговості здійснення заходів та обсягів робіт з санітарного очищення, систем і методів збирання, зберігання, перевезення, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження і захоронення побутових відходів, включаючи небезпечні відходи у їх складі, необхідної кількості сміттєвозів, механізмів, устаткування та інвентарю, доцільності проектування, будівництва, реконструкції чи розширення об'єктів поводження з відходами, їх основні параметри і розміщення, орієнтовані капіталовкладення на будівництво і придбання технічних засобів.

ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення» відходи сфер виробництва і сфери споживання в залежності від фізичних, хімічних і біологічних характеристик всієї маси відходу або окремих його інгредієнтів розподіляє на чотири класи небезпеки:

- I-й клас - речовини (відходи) надзвичайно небезпечні;
- II-й клас - речовини (відходи) високо небезпечні;
- III-й клас - речовини (відходи) помірно небезпечні;
- IV-й клас - речовини (відходи) мало небезпечні.

Значну загрозу для навколишнього природного середовища та здоров'я людини становлять медичні відходи, що містять небезпечні патогенні та умовно патогенні мікроорганізми.

3. Організація роботи органів місцевого самоврядування із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську за територіальним принципом

Законодавча база:

- *Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.01.2006 № 7 «Про затвердження Норм утворення твердих побутових відходів для населених пунктів України»;*

- *Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 22.03.2010 № 75 «Про затвердження Рекомендованих норм надання послуг з вивезення побутових відходів»;*

- *Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07.06.2010 № 176 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів»;*

- *Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;*

- *Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;*

- *Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259 «Про затвердження Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів», зареєстрований в Мін'юсті України від 29.09.2010 № 871/18166.*

Норми утворення твердих побутових відходів (ТПВ) визначені рішенням сесії Дніпропетровської міської ради від 28.11.2007 № 25/25 і складають:

- для мешканців упорядкованих будинків – 2,01 м³/на одного мешканця;
- для мешканців неупорядкованих будинків – 2,19 м³/на одного мешканця;
- для мешканців будинків приватного сектора – 2,42 м³/на одного мешканця.

Збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську за територіальним принципом здійснюється у відповідності до рішення міської ради від 06.04.11 № 63/10 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу щодо визначення виконавців послуг із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську за територіальним принципом», рішення виконавчого комітету міської ради від 04.05.11 № 626 «Про затвердження Типового договору на виконання послуг із збирання та перевезення

побутових відходів у місті Дніпропетровську за територіальним принципом».

За результатами конкурсного відбору згідно Рішення виконкому Дніпропетровської міської ради від 27.07.2011 № 1018 ці функції здійснюються трьома підприємствами:

- ЗАТ «Дніпрокомунтранс»: у межах Кіровського, Індустріального та Бабушкінського районів;
- ТОВ «Грінко-Дніпро»: у межах Красногвардійського та Самарського районів;
- ТОВ «Екологія України»: у межах Амуро-Нижньодніпровського, Ленінського та Жовтневого районів.

Рішенням виконкому Дніпропетровської міської ради від 31.08.2011 № 1147 встановлені тарифи на послуги із вивезення (збирання, перевезення), утилізації або захоронення твердих і великогабаритних побутових відходів для всіх груп споживачів.

Тарифи на послуги із вивезення (збирання, перевезення) твердих побутових відходів:

- населення – 35.00 грн/м³;
- бюджетні організації – 47.25 грн/м³;
- інші споживачі (в тому числі суб'єкти господарювання) – 70.00 грн/м³.

Тарифи на послуги із вивезення (збирання, перевезення) великогабаритних побутових відходів:

- населення – 65.00 грн/м³;
- бюджетні організації – 65.00 грн/м³;
- інші споживачі (в тому числі суб'єкти господарювання) – 65.00 грн/м³.

Управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради згідно з Положенням про Управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради, затвердженим рішенням 5 сесії Дніпропетровської міської ради УІ скликання від 15.12.2010 № 16/5, здійснює:

- координацію діяльності суб'єктів господарської діяльності щодо питань поводження з відходами на території міста;
- перевірки підприємств, установ та організацій всіх форм власності та підпорядкування щодо виконання ними вимог природоохоронного законодавства в сфері поводження з відходами (за згодою до перевірок можуть залучатись представники постійної комісії Дніпропетровської міської ради з питань здоров'я та екології);
- видає приписи про усунення виявлених порушень в сфері поводження з відходами, складає акти перевірок, протоколи про адміністративні правопорушення на посадових осіб і громадян відповідно до чинного законодавства;

- направляє у правоохоронні та інші державні органи матеріали для прийняття рішень про притягнення порушників в сфері поводження з відходами до відповідальності;
- викликає громадян для одержання усних або письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними вимог законодавства в сфері поводження з відходами;
- звітує постійній комісії Дніпропетровської міської ради з питань здоров'я та екології про результати перевірок підприємств, установ та організацій всіх форм власності та підпорядкування щодо виконання ними вимог природоохоронного законодавства в сфері поводження з відходами;
- визначає порядок проведення та організатора конкурсів серед виконавців і виробників послуг в сфері поводження з комунальними відходами.

З метою поліпшення екологічної ситуації у м. Дніпропетровську, пов'язаної із вивезенням (збиранням, перевезенням), утилізацією або захороненням твердих і великогабаритних відходів, на виконання вимог ст. 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 7, 13, 30. 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», постанов КМУ від 26.07.2006 № 1010 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів», від 20.05.2009 № 529 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та при будинкових територій і Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та при будинкових територій», рішення виконавчого комітету Дніпропетровської міської ради від 27.07.2011 № 1018 «Про визначення виконавців послуг із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську за територіальним принципом за результатами конкурсного відбору» та згідно з листом Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області від 27.04.2011 № 8/2054 тарифи на послуги з вивезення (збирання, перевезення), утилізації або захоронення твердих побутових і великогабаритних побутових відходів для всіх груп споживачів встановлює виконавчий комітет Дніпропетровської міської ради.

4. Загальні вимоги поводження з відходами

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195.

4.1 Вимоги щодо поводження з побутовими відходами

Згідно ст.35-1 закону України «Про відходи» висуваються наступні вимоги щодо поводження з побутовими відходами.

Поводження з побутовими відходами здійснюється відповідно до державних норм, стандартів і правил. Власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі житлових будинків, земельних ділянок укладають договори з юридичною особою, яка в установленому порядку визначена виконавцем послуг на вивезення побутових відходів, здійснюють оплату таких послуг та забезпечують роздільне збирання побутових відходів.

Збирання та перевезення побутових відходів у межах певної території здійснюються юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах, спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

Під час проектування житлових будинків, громадських, виробничих, складських та інших споруд передбачаються будівництво та облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання і зберігання побутових відходів, урн для побутових відходів.

З метою своєчасного збирання побутових відходів, створення безпечних умов для їх зберігання, вивезення з житлових масивів і внутрішньодворових територій, доріг загального користування та інших об'єктів благоустрою населених пунктів і проведення масових заходів обладнуються контейнерні майданчики, урни для побутових відходів.

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється їх власниками згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

Великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі збирання чи сортування та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами.

Захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

Під час обрання органами місцевого самоврядування або місцевими державними адміністраціями схеми санітарного очищення перевага надається пропозиціям, що передбачають більший ступінь перероблення чи утилізації побутових відходів.

Термічне оброблення (спалювання) побутових відходів дозволяється лише на спеціально призначених для цього підприємствах чи об'єктах.

Спалювання побутових відходів дозволяється лише на енергетичні цілі з метою одержання теплової та/або електричної енергії.

Забороняється проектування, будівництво та експлуатація полігонів побутових відходів без оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату.

4.2 Вимоги щодо поводження з відходами тваринного походження

Згідно ст.35-2 закону України «Про відходи» висуваються наступні вимоги щодо поводження з відходами тваринного походження.

Утилізація відходів тваринного походження на території України здійснюється спеціалізованими підприємствами (підрозділами) з утилізації відходів тваринного походження і не може здійснюватися підприємствами, що виробляють продукцію тваринного походження, призначену для споживання людиною, за винятком випадків здійснення такої діяльності спеціалізованими підрозділами з утилізації відходів тваринного походження.

Усі відходи тваринного походження, вироблені на території України, передаються їх виробниками на підприємства з їх утилізації.

На території України може здійснюватися утилізація тільки тих відходів тваринного походження, що утворені в Україні. У разі якщо неможливо встановити територіальне походження відходів тваринного походження, утилізація таких відходів може здійснюватися за рішенням надзвичайної протиепізоотичної комісії.

Правила використання продукції, отриманої від утилізації відходів тваринного походження, встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища.

Суб'єкти у сфері поводження з відходами тваринного походження ведуть облік усіх операцій з такими відходами.

Якість продукції від утилізації відходів тваринного походження має відповідати вимогам чинних нормативних актів щодо якості, маркування та пакування із зазначенням інформації про можливі наслідки її споживання (використання).

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики, Державна служба ветеринарної медицини України, їх органи на місцях забезпечують уповноважені органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, громадян та їх об'єднання інформацією про розташування об'єктів поводження з відходами тваринного походження, епізоотичний, епідеміологічний та екологічний стан території, на якій розташовані виробничі потужності підприємств (підрозділів), на яких здійснюється утилізація відходів тваринного походження, їх вплив на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Державний контроль і нагляд у сфері поводження з відходами тваринного походження здійснює Державна служба ветеринарної медицини України, інші спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

4.3 Вимоги щодо поводження з рідкими відходами

Рідкі відходи (фекалії, сеча, помії), що утворюються у житлових та громадських будівлях і спорудах за відсутності централізованого водопостачання та водовідведення, допускається зберігати у вигрібних ямах (вигребах). У разі наявності дворових вбиралень вигрібна яма може бути спільною.

Вигрібна яма повинна бути водонепроникною та мати щільно прилягаючу кришку. Глибина вигребу залежить від рівня ґрунтових вод, але не повинна бути більш 3 м. Не допускається наповнення вигребу нечистотами вище 0,35 м від поверхні землі. Об'єм вигребу розраховується виходячи з чисельності населення, що ним користується.

Вигреби необхідно очищати у міру їх заповнення. Перевезення рідких відходів з вигребів та розміщення їх на території приватних володінь, а також використання їх як добрива в сільському господарстві забороняється.

Вигреби повинні бути віддалені від меж земельних ділянок навчальних та лікувально-профілактичних закладів, стін житлових та громадських будівель і споруд, майданчиків для ігор дітей та відпочинку населення на відстань не менше 20 м.

Місце розміщення вигребу на присадибній ділянці та відстань від нього до власного житлового будинку визначає власник цього будинку з додержанням правил добросусідства.

Спірні питання щодо місць розміщення вигребів на території присадибної ділянки розглядаються у порядку вирішення земельних спорів згідно з законодавством.

В умовах нецентралізованого водопостачання вигреби на території присадибної ділянки повинні бути віддалені від індивідуальних колодязів і каптажів джерел на відстань не менше 20 м, при цьому відстань від вигребів до громадських колодязів і каптажів джерел повинна бути не менше 50 м. При цьому слід враховувати напрямок схилу ділянки.

Вигріб слід очищати в міру його заповнення, але не рідше одного разу в півроку.

У населених пунктах, на території курортів, у місцях масового скупчення і відвідування громадян (парки, сквери, торгово-розважальні комплекси тощо) повинні влаштовуватись громадські вбиральні відповідно до вимог санітарного законодавства з розрахунку 1 санітарно-технічний прилад на 500 осіб.

Забороняється будівництво громадських вбиралень, каналізованих на вигріб.

За погодженням з державною санітарно-епідеміологічною службою відповідної адміністративної території на період проведення масових громадських заходів (мітинги, концерти, спортивні змагання тощо) місця їх проведення необхідно додатково забезпечити контейнерами для зберігання побутових відходів та мобільними (пересувними) санітарно-технічними приладами (вбиральні, умивальники) із запасами питної води та герметичними ємностями для збору рідких відходів з розрахунку на чисельність громадян, що беруть участь у заходах, за нормами утворення відходів і водоспоживання.

Приміщення громадських вбиралень повинні утримуватися в чистоті. Вбирання їх слід робити щодня. Не рідше одного разу в тиждень приміщення необхідно промивати гарячою водою з дезінфікуючими засобами.

Наземна частина помийниць і громадських вбиралень повинна бути непроникною для гризунів і комах.

Неканалізовані вбиральні і вигрібні ями дезінфікують розчинами складу: хлорне вапно (10%), гіпохлорид натрію (3-5%), лізол (5%), нафталізол (10%), креолін (5%).

Забороняється застосовувати сухе хлорне вапно (виключення становлять харчові об'єкти і медичні лікувально-профілактичні установи).

4.4 Вимоги щодо поводження з медичними відходами

Відходи лікувально-профілактичних установ (матеріали та інструменти, що утворюються у процедурних, перев'язочних, маніпуляційних та діагностичних відділеннях тощо), які пройшли відповідну обробку (стерилізацію і дезінфекцію), слід збирати окремо від побутових відходів для подальшої утилізації. Збір, збереження, видалення та захоронення таких відходів повинно здійснюватись згідно з вимогами санітарних правил та норм.

Збирання безпечних відходів здійснюється в багаторазові ємності або одноразові пакети. Одноразові пакети розміщуються на спеціальних візках або усередині багаторазових ємностей. Заповнені багаторазові ємності або одноразові пакети доставляються і переносяться в контейнери, що призначені для збору твердих побутових відходів. Багаторазова тара для збирання відходів після кожного спорожнення підлягає миттю і дезінфекції за режимами відповідно до чинного санітарного законодавства.

Великогабаритні безпечні відходи збираються у спеціальні приміщення з метою короткотермінового зберігання таких відходів.

Пакувальна тара (скляна, металева, картонно-паперова), якщо вона не забруднена та/або не контактувала з інфікованим матеріалом, повинна збиратися окремо і направлятися на утилізацію.

Макулатура (газети, рекламні листи, журнали, копіювальний і машинописний папір, інший офісний і господарський папір) повинна передаватись підприємствам, що здійснюють збір паперу.

Конфіденційна макулатура - папери з даними, що стосуються особистості пацієнта, а також даними, що стосуються інших осіб і роботи установи охорони здоров'я, повинна зберігатися в недоступному для сторонніх осіб місці (у замкненому приміщенні, шафі та ін.). Конфіденційну макулатуру необхідно розрізати на дрібні частини в установі охорони здоров'я чи відправляти в ємностях, що замикаються, для розрізування на дрібні частини на відповідне підприємство поводження з відходами та розміщувати в ємності для паперових відходів, що можуть використовуватись повторно. Розрізана на дрібні частини конфіденційна макулатура, що не використовується повторно, розміщується в ємності для побутових відходів.

Небезпечні відходи, що створюють небезпеку травмування при поводженні, повинні збиратися окремо від інших відходів у герметичні контейнери, що стійкі до проколювання, але не скляні і мають відповідне маркування.

Збір гострого інструменту (голки, скарифікатори), який пройшов дезінфекцію, здійснюється окремо від інших видів відходів в одноразову тверду упаковку.

Збір забрудненого гострого інструменту (одноразові, самоблакуючі шприци тощо) здійснюється у водостійкі контейнери, що не проколюються, для безпечного зберігання медичних відходів – т.з. „безпечні контейнери”. Контейнери заповнюються лише одноразово із подальшим знезараженням та/або знищенням.

У разі використання відсікачів голок (голкознімача, голкодеструктора) голки автоматично скидаються у контейнер, що не проколюється. Корпуси та поршні шприців автоматично скидаються у контейнер із дезінфікуючим розчином, або розміщуються в одноразовий герметичний пакет (контейнер), який після заповнення підлягає подальшому знезараженню та утилізації (знищенню або вторинній переробці).

Небезпечні фармацевтичні відходи повинні збиратися у відповідні герметичні ємності (одноразові пакети, контейнери), які в свою чергу, упаковують у спеціальні ємності, що замикаються і мають відповідне маркування.

Лікарські засоби для паренального введення, що відносяться до безпечних, нетоксичних відходів і не створюють небезпеки під час поводження, повинні видалятися згідно з чинним законодавством.

Хімічні відходи (залишки небезпечних хімікатів) повинні збиратися в закриті посудину, що не розбивається і не реагує з хімікатами. На упакованні повинно бути відповідне маркування. Хімічні відходи повинні зберігатися як небезпечні відходи у сховищі для відходів.

Поводження з небезпечними хімічно активними речовинами, що мають токсичні, корозійні, вогне- та вибухонебезпечні властивості, здійснюється як з отруйними та сильнодіючими речовинами, згідно з чинним законодавством.

Використані ртутні лампи - галогенові і люмінесцентні, а також лампи з освітлювальних приладів, що вилучені з використання і містять ртуть; прилади і малогабаритне обладнання, що вміщують ртуть (ртутні, кадмієві, нікелеві та свинцеві батареї); металева ртуть із розбитих приладів, що містять ртуть, у кількості 500 мг і більше збирається в герметичні ємкості із твердого матеріалу та зберігається у сховищі для відходів. Для запобігання випаровування металевої ртуті (яке відбувається, наприклад, з розбитого градусника) відповідний предмет необхідно розмістити в посудину з водою так, щоб вода покрила ртуть. На договірних умовах ці відходи повинні вивозитися на спеціалізовані підприємства для утилізації.

Збирання, облік, зберігання, перевезення та видалення радіоактивних відходів здійснюється відповідно до вимог правил роботи з радіоактивними речовинами і іншими джерелами іонізуючого випромінювання, нормами радіаційної безпеки та інших діючих нормативних документів, які регламентують поведження з радіоактивними речовинами.

Ємкості (пакети, контейнери та ін.) з небезпечними відходами маркуються написом із зазначенням коду підрозділу ЛПЗ, типу відходів відповідно до класифікації (розділ 2), назви закладу, дати та прізвища особи, яка провела збирання відходів.

Відходи, що утворилися в ході операцій (ампутовані частини тіла і органи), одноразові шприци, мішки з кров'ю, компоненти крові, системи переливання крові, просочений кров'ю чи вологою перев'язний матеріал, аспіраційні трубки, катетери та інші медичні приналежності, що контактували з рідинами тіла пацієнта, а також останки піддослідних тварин підлягають обов'язковій дезінфекції. Після оброблення поведження з ними здійснюється як з безпечними відходами.

Збирання особливо небезпечних відходів здійснюється в одноразові герметичні ємкості або контейнери, що придатні для знезараження. Одноразові пакети повинні бути закріплені на спеціальних стійках (візках) або в контейнерах. Збирання проводиться таким чином, щоб виключити можливість безпосереднього контакту з іншими відходами.

У встановлених місцях герметично закриті одноразові ємкості (контейнери, пакети) розміщуються в (між)корпусні (накопичувальні) контейнери, що призначені для збору особливо небезпечних відходів. Не дозволяється сортування відходів або їх перезавантаження в інші ємкості.

Одноразові ємкості (пакети, контейнери) з особливо небезпечними відходами маркуються знаком „Біологічна небезпека” із зазначенням виду (групи) відходів відповідно до класифікації, коду підрозділу ЛПЗ, назви закладу, дати та прізвища особи, яка провела збирання відходів.

Біологічні рідини та екскременти хворих на інфекційні захворювання підлягають обов'язковому знезаражуванню перед скидом у каналізаційний колектор загального призначення.

У разі змішування небезпечних та особливо небезпечних відходів, з утвореною сумішшю необхідно поводитися як з особливо небезпечними відходами.

Цитотоксичні фармацевтичні відходи створюють потенційну небезпеку для здоров'я людей, які працюють з ними, що обумовлено мутагенними, канцерогенними та тератогенними властивостями цих речовин. Вони відносяться до особливо небезпечних відходів і збираються окремо від інших фармацевтичних відходів тільки в одноразові тверді герметичні контейнери, на які нанесено маркування „Цитотоксичні відходи”.

Не допускається:

- пересипати відходи особливо небезпечних відходів з однієї ємкості в іншу;

- встановлювати одноразові і багаторазові ємкості для збирання відходів поблизу електронагрівальних приладів;

- ущільнювати необроблені інфіковані відходи або відходи з високим вмістом крові чи інших біологічних рідин, що призначені для видалення поза межами ЛПЗ, у зв'язку з небезпекою розливання;

- здійснювати збирання відходів без спецодягу та засобів індивідуального захисту.

Особливо небезпечні відходи повинні вивозитися щодня з місця їхнього виникнення упакованими в сховище відходів, де повинні зберігатися окремо від інших відходів, по можливості, в окремому приміщенні і передаватися на підприємство поводження з відходами, що має відповідний дозвіл.

Дезінфекція небезпечних та особливо небезпечних відходів проводиться у відповідності з діючими нормативними документами. Дезінфекція проводиться в межах медичного підрозділу, де утворюються відходи цього класу.

Кольорове кодування та маркування відходів ЛПЗ здійснюється відповідно до Державних санітарних правил.

4.5 Вимоги щодо забезпечення шумового комфорту

Згідно п.2.4 Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць для забезпечення шумового комфорту населення побутові відходи слід вивозити, як правило, не раніше ніж о 7 годині і не пізніше ніж о 23 годині, при цьому рівні шуму не повинні перевищувати гігієнічних нормативів для відповідного часу доби.

4.6 Вимоги до майданчиків та контейнерів для розміщення відходів

Згідно п.2.6-2.16 Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць висуваються наступні вимоги щодо майданчиків та контейнерів для розміщення відходів.

У разі застосування планово-подвірної системи збирання побутових відходів на об'єктах благоустрою населених пунктів мають бути виділені спеціально обладнані майданчики для розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів (контейнерні майданчики) із зручними під'їздами для сміттєвезів.

Контейнерні майданчики повинні мати водонепроникне тверде покриття та бути обладнані навісами, огорожею та ізольовані від об'єктів обслуговування населення, господарських дворів і магістральних вулиць смугою зелених насаджень шириною не менше 1,5 м, не повинні бути прохідними для пішоходів і транзитного руху транспорту. Контейнерні майданчики повинні бути віддалені від меж земельних ділянок навчальних та лікувально-профілактичних закладів, стін житлових та громадських будівель і споруд, майданчиків для ігор дітей та відпочинку населення на відстань не менше 20 м. На території садибної забудови населених пунктів відстань від

контейнерних майданчиків до меж присадибних ділянок зі сторони вулиць повинна складати не менш як 5 м. Місця розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів на присадибній ділянці та відстань від них до власного житлового будинку визначає власник цього будинку з додержанням правил добросусідства. Місця розташування контейнерних майданчиків на об'єктах благоустрою населених пунктів визначаються у складі проектів будівництва житлових і громадських будівель і споруд, а для території садибної забудови - у складі проектів детальних планів цих територій. Дозволяється розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів у ізольованих спеціально обладнаних приміщеннях будівель і споруд за умови дотримання санітарних вимог.

Відбір вторинної сировини з побутових відходів, що зібрані у контейнери або завантажені у сміттєвози, дозволяється тільки на спеціалізованих підприємствах з сортування та переробки побутових відходів відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства.

Кількість контейнерів для зберігання побутових відходів визначається чисельністю населення, що ними користується, та нормами надання послуг з вивезення побутових відходів. Сумарний об'єм контейнерів для зберігання побутових відходів повинен перевищувати фактичний об'єм їх утворення на 25 відсотків.

Власник контейнерів для зберігання побутових відходів зобов'язаний забезпечити їх миття та дезінфекцію засобами, дозволеними до використання Міністерством охорони здоров'я України, у літній період року - не рідше одного разу на 10 діб, а в інші періоди року - не рідше одного разу на місяць.

4.7 Вимоги щодо перевезення та видалення побутових відходів

Згідно п.2.26-2.29 Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць висуваються наступні вимоги щодо перевезення та видалення побутових відходів.

Перевезення побутових відходів необхідно здійснювати спеціально обладнаними для цього транспортними засобами (сміттевозами, асенізаційними машинами тощо), що унеможливають їх розвіювання, розсипання, розливання та розпилення, а також забезпечують зручність під час їх завантаження та вивантаження. Під час перевезення небезпечних відходів у складі побутових необхідно забезпечити збереження їх цілісності та унеможливити їх руйнування та змішування між собою та з іншими видами відходів.

Приймання стічних вод від неканалізованих районів слід здійснювати через зливні станції, які слід розміщати поблизу каналізаційного колектора діаметром не менш 400 мм, при цьому кількість стічних вод від зливної станції не повинне перевищувати 20 % загальної розрахункової витрати по колектору. Стічна вода, що надходить від зливної станції, не повинна містити великих механічних домішок, піску й БПК понад 1000 мг/л.

Відношення кількості води, що додається, до кількості рідких покидьків слід забезпечити 1:1. Слід передбачати: 30 % загальної витрати — на мийку транспортних засобів брандспойтами, 25 % — на розведення покидьків у каналі прийомних лійок і 45 % — у відділенні ґрат і на створення водяної завіси. Вода повинна подаватися від водопровідної мережі з розривом струменя.

Видалення побутових відходів обов'язково повинно включати їх оброблення (перероблення) шляхом промислового сортування з подальшим перевезенням вторинної сировини, небезпечних відходів, органічної складової та складової побутових відходів, що не підлягає утилізації (після її глибокого пресування до щільності природних ґрунтів (більше 1 т/куб.м) і подальшого брикетування), до місць чи об'єктів утилізації, знешкодження або захоронення відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства.

Залежно від вмісту органічних речовин окремі складові побутових відходів підлягають утилізації шляхом їх оброблення (перероблення) на спеціалізованих підприємствах з отриманням кінцевого продукту - біогумусу або біопродукції на його основі.

Складова побутових відходів, що не підлягає утилізації, повинна знешкоджуватись на спеціалізованих підприємствах (сміттєспалювальні заводи, піролізні установки тощо) або розміщаються на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

Спеціалізовані підприємства з оброблення (перероблення), знешкодження, захоронення та утилізації побутових відходів можна розміщувати в промислових та комунально-складських зонах населених пунктів та за їх межами за умови організації санітарно-захисної зони відповідно до вимог санітарного законодавства.

5. Обов'язки власника відходів і керуючого територією при поводженні з відходами

Законодавча база:

- *Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;*

- *Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;*

- *Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;*

- *Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 17.05.2005 № 76 «Про затвердження Правил утримання жилих будинків та при будинкових територій», зареєстрований в Мін'юсті України від 25.08.2005 № 927/11207.*

Виробники відходів (Споживачі) зобов'язані:

1. Дотримуватись вимог чинного законодавства України у сфері поводження з відходами і цих Правил.

2. Укладати договори на виконання послуг із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську за територіальним принципом із спеціалізованим підприємством - переможцем конкурсу на виконання послуг із збирання та перевезення, побутових відходів у м. Дніпропетровську, в чітко визначених межах району міста.

3. Вносити у встановленому порядку щомісячно плату за виконання послуг із збирання та перевезення побутових відходів.

4. Вимагати від Виконавця щоденного якісного та в повному обсязі надання послуг із збирання та перевезення побутових відходів, включаючи вихідні і святкові дні, на території відповідного району.

5. Вимагати від Виконавця відсутності накопичення всіх видів побутових відходів та відходів у вигляді листви, гілок, ялинок, тощо поза контейнерами або встановленими місцями (майданчиками) на території відповідного району.

6. Вимагати від Виконавця надання і дотримання: дислокації контейнерів та місць складування побутових відходів, погодинного графіка їх перевезення, маршрутів руху спеціалізованого автотранспорту, зайнятого на території відповідного району.

7. Житлово-експлуатаційні підприємства, суб'єкти підприємницької діяльності та власники відходів – юридичні особи зобов'язані інформувати мешканців будинків та працівників своїх підприємств про діючу в місті систему поводження з відходами і вимоги цих Правил.

Виконавці послуг із збирання та видалення побутових відходів зобов'язані:

1. Надавати інформацію про відходи й пов'язану з ними діяльність, а також про випадки несанкціонованого потрапляння відходів у навколишнє природне середовище з метою впровадження щодо цього заходів уповноваженим виконавчим органом міської ради в порядку, встановленому чинним законодавством України.

2. Установлювати на майданчиках для збирання та тимчасового зберігання побутових відходів спеціальні контейнери відповідно до норм накопичення та терміну зберігання відходів.

3. Розміщувати контейнери для побутових відходів та утримувати їх цілими і чистими згідно з чинними Державними санітарними нормами та правилами.

4. Забезпечувати максимально можливу утилізацію використаних пакувальних матеріалів і тари або укладати угоди з відповідними організаціями на їхнє збирання та утилізацію.

5. Забезпечувати збирання, належне збереження відходів, що мають ресурсну цінність і підлягають утилізації, зменшувати кількість їх знищення та псування.

6. Не допускати збереження відходів у несанкціонованих місцях та на об'єктах.

7. Ліквідувати сміттєзвалища, що виникли на відповідній території, згідно з договорами з відповідальними службами району.

Складування відходів здійснюється на полігоні в районі с. Кулебівка і міста Новомосковська, який є приватною власністю ТОВ «Екологія України». Полігон приймає всі види побутових відходів (тверді побутові відходи, великогабаритні побутові відходи, рослинні відходи) та інертні промислові відходи.

8. Здійснювати контроль за станом місць і об'єктів розміщення власних відходів.

9. Виконувати інші обов'язки, передбачені чинними законодавством України і рішеннями міської ради та її виконавчого комітету, не допускати забруднення навколишнього природного середовища.

10. Мати ліміт на утворення та розміщення відходів.

11. Мати дозвіл на експлуатацію об'єктів поводження з небезпечними відходами.

6. Збирання відходів

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;
- Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07.06.2010 № 176 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів»;
- Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259 «Про затвердження Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів», зареєстрований в Мін'юсті України від 29.09.2010 № 871/18166;
- ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд».

Збирання відходів - діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи сортування відходів з метою подальшої утилізації чи видалення.

Згідно Державним санітарним нормам та правилам утримання територій населених місць передбачається планова-подвірна система збирання побутових відходів, планово-поквартирна система збирання побутових відходів та планово-регулярна система санітарного очищення.

У разі застосування планово-подвірної системи збирання побутових відходів на об'єктах благоустрою населених пунктів мають бути виділені спеціально обладнані майданчики для розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів (контейнерні майданчики) із зручними під'їздами для сміттєвозів.

Планово-поквартирна система збирання побутових відходів - система, яка не передбачає наявності контейнерів, а споживач самостійно завантажує побутові відходи у сміттєвоз, що прибуває за графіком.

Планово-регулярна система санітарного очищення - система санітарного очищення, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів з населених місць до місць їх оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знешкодження чи захоронення у терміни, визначені у Санітарних нормах.

Збирання відходів здійснюють:

- за унітарною (валовою) системою – коли відходи збирають в один контейнер;
- за роздільною системою – коли окремі компоненти відходів збирають в різні контейнери.

6.1 Місткості для збирання побутових відходів та їх окремих складових (вид та типи урн, контейнерів, тощо)

Збирання побутових відходів може здійснюватись:

- на контейнерних майданчиках із зручними під'їздами для сміттєвозів;
- на контейнерних майданчиках для збору великогабаритних відходів;
  - в підземних та напівпідземних контейнерах;
  - у сміттєпроводах і сміттєприймальних камерах;
  - рідкі відходи (фекалії, сеча, помії), що утворюються у житлових та громадських будівлях і спорудах за відсутності централізованого водопостачання та водовідведення, у вигрібних ямах (вигребах);
  - в урнах для сміття.

6.1.1 Контейнери

При визначенні необхідної кількості контейнерів та місць (контейнерних майданчиків) для збору і оснащення їх контейнерами різних типів для роздільного збору твердих побутових відходів (ТПВ), великогабаритних побутових відходів (ВГВ) і ремонтних відходів (РВ).

Виконавцями послуг мають бути поетапно витримані наступні показники:

1-й етап

- 2011 ÷ 2012 р. - 100% обслуговування населення, бюджетних, комерційних і інших організацій послугами із збору і вивозу всіх видів побутових відходів.

- 2011 ÷ 2012 р. – встановити 40% необхідної кількості контейнерів:

а) євротипа, ємкістю 1,1 куб. м для збору ТПВ, з них 30% для роздільного збору;

б) спеціальних контейнерів ємкістю від 8 куб. м для збору ВГВ і РВ.

2-й етап

- 2013 ÷ 2014 рр. – встановити 80% необхідної кількості контейнерів для збору ТПВ (з них 60% для роздільного збору) і спеціальні контейнери для збору ВГВ і РВ.

3-й етап

- 2015 р. – встановити 100% необхідної кількості контейнерів для збору ТПВ (включаючи для роздільного збору) і спеціальні контейнери для збору

ВГВ і РВ.

У складі схеми санітарного очищення відповідного району мають бути розроблені і представлені графіки вивозу побутових відходів з розрахунку:

- ТПВ- змішані або умовно «мокрі»** - щодня, протягом року, включаючи святкові і вихідні дні;
- ТПВ умовно «сухі» - в робочі дні, раз в 3 дні, з 8⁰⁰ до 14⁰⁰;
- ВГВ - раз у 10-ть днів (в робочі дні), с 8⁰⁰ до 16⁰⁰ (або додатково - за заявками);
- РВ - раз у 10-ть днів (в робочі дні), с 8⁰⁰ до 16⁰⁰ (або додатково - за заявками);
- Рідкі побутові відходи - за заявками, у робочі дні року, але не менше 1 разу у шість місяців.

** - допускається збирання і перевезення ТПВ з травня по жовтень за узгодженням із Замовником та виконавчим комітетом районної в місті ради.

На контейнери для збирання ТПВ та їх компонентів слід наносити інформацію способом, що забезпечує її наочність, механічну стійкість, стійкість до різних погодних умов, у лівому верхньому куті фронтальної стінки контейнера або в середині на фронтальній стінці контейнера, яка повинна містити наступну інформацію:

- назву, контактні телефони організації у власності якої перебуває контейнер;
- на контейнері для збирання побутових відходів:
  - ТПВ – «змішані відходи» (у два рядки) - всі типи відходів (або умовно «мокрі»);
  - ТПВ – «вторинна сировина» - скло, папір, полімери, різні види пластмас, ПЕТ тощо (умовно «сухі»);
- на контейнері для збирання ВГВ або РВ:
  - «великогабаритні відходи» або «ремонтні відходи» (у два рядки);
- Графік вивозу ТПВ - змішаних відходів - щоденно;
- Графік вивозу ТПВ – вторинної сировини 1 раз в три дні;
- Графік вивозу ВГВ і РВ - великогабаритні відходів і ремонтні відходи - 1 раз в десять днів.

Напис на контейнери для збирання ТПВ та їх компонентів наносять відповідно до наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 11.12.06 № 407 „Про затвердження Правил з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації твердих побутових відходів”.

Конструкції, типи та розміри контейнерів для збирання ТПВ та їх компонентів мають відповідати європейським стандартам (DIN, EN, тощо):

- Ємкість контейнерів для збирання ТПВ «змішані відходи» від 0,75 до 1,1 куб.м;
- Ємкість контейнерів для збирання ТПВ «вторинна сировина» від 1,1 куб.м. до 3,0 куб.м;

– Ємкість контейнерів для збирання ВГВ і РВ від – 8,0 куб.м;

Колір контейнерів для збирання ТПВ - «змішаних відходів» за унітарною системою рекомендовано – сірий, зелений, синій, тощо.

Колір контейнерів для збирання ТПВ - «вторинної сировини» за унітарною системою рекомендовано – жовтий.

Забороняється використання відкритих контейнерів без кришок. Слід використовувати контейнери із пристроєм для відкривання кришки за допомогою ніг.

Дозволяється розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів у ізольованих спеціально обладнаних приміщеннях будівель і споруд за умови дотримання вимог Санітарних норм.

Кількість контейнерів на господарських майданчиках при прибиранні території парків визначається за показником середнього утворення відходів за 3 дні.

6.1.2 Контейнерні майданчики

Місця розташування контейнерних майданчиків на об'єктах благоустрою населених пунктів визначаються у складі проектів будівництва житлових і громадських будівель і споруд, а для території садибної забудови - у складі проектів детальних планів цих територій.

У виняткових випадках в районах забудови, що склалася, де немає можливості дотримання відстаней, зазначених у Санітарних нормах, місця розташування контейнерних майданчиків встановлюються комісією за участю посадових осіб спеціально уповноважених органів містобудування та архітектури і державної санітарно-епідеміологічної служби, а також представників балансоутримувача будинку та органу самоорганізації населення. Комісією складається акт довільної форми щодо місця розташування контейнерного майданчика, який підписується всіма членами комісії у чотирьох примірниках для кожної із сторін.

Контейнерні майданчики повинні мати водонепроникне тверде покриття та бути обладнані навісами, огорожею та ізольовані від об'єктів обслуговування населення, господарських дворів і магістральних вулиць смугою зелених насаджень шириною не менше 1,5 м, не повинні бути прохідними для пішоходів і транзитного руху транспорту.

Контейнерні майданчики повинні бути віддалені від меж земельних ділянок навчальних та лікувально-профілактичних закладів, стін житлових та громадських будівель і споруд, майданчиків для ігор дітей та відпочинку населення на відстань не менше 20 м.

На території садибної забудови населених пунктів відстань від контейнерних майданчиків до меж присадибних ділянок зі сторони вулиць повинна складати не менш як 5 м.

Місця розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів на присадибній ділянці та відстань від них до власного житлового будинку визначає власник цього будинку з додержанням правил добросусідства.

Відбір вторинної сировини з побутових відходів, що зібрані у контейнери або завантажені у сміттевози, дозволяється тільки на спеціалізованих підприємствах з сортування та переробки побутових відходів відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства.

Під час зберігання побутових відходів у контейнерах повинна бути виключена можливість їх загнивання, розкладання, розвіювання та розпилювання. Термін зберігання в холодний період року (при середньодобовій температурі -5°C і нижче) повинен бути не більше ніж три доби, а в теплий період року (при середньодобовій температурі більше ніж $+5^{\circ}\text{C}$) - не більше ніж одна доба (щоденне перевезення).

Власник контейнерів для зберігання побутових відходів зобов'язаний забезпечити їх миття та дезінфекцію засобами, дозволеними до використання Міністерством охорони здоров'я України, у літній період року - не рідше одного разу на 10 діб, а в інші періоди року - не рідше одного разу на місяць;

Кількість контейнерів для зберігання побутових відходів визначається чисельністю населення, що ними користується, та нормами надання послуг з вивезення побутових відходів. Сумарний об'єм контейнерів для зберігання побутових відходів повинен перевищувати фактичний об'єм їх утворення на 25 відсотків.

Спірні питання щодо місць розміщення контейнерів для зберігання побутових відходів на території присадибної ділянки розглядаються у порядку вирішення земельних спорів згідно з законодавством.

Господарська зона з контейнерними майданчиками для прибирання парків повинна бути розташована не ближче ніж 50 м від місць масового скупчення населення, що відпочиває (танцювальні майданчики, естради, фонтани, головні алеї, видовищні павільйони тощо).

Юридичні та фізичні особи при улаштуванні контейнерних майданчиків на об'єктах благоустрою міста повинні звернутися до Комунального підприємства «Управління контролю та благоустрою міста» Дніпропетровської міської ради для оформлення контрольної картки на тимчасове погіршення благоустрою території міста у зв'язку з проведенням будівельно-монтажних робіт, надавши копію проекту будівництва або акту

уповноваженої комісії щодо місця розташування контейнерного майданчика.

6.1.3 Контейнерні майданчики для збору великогабаритних відходів

Контейнерні майданчики для збору великогабаритних відходів облаштовуються в тих же місцях дислокації контейнерів для збору побутових відходів, але їх слід будувати як окрема відкрита площадка що надає можливість розміщення ємкостей об'ємом від 8,0 до 25 куб.м для накопичення великогабаритних і ремонтних відходів.

Перевезення великогабаритних і ремонтних відходів необхідно проводити у міру їх утворення, але не рідше одного разу на тиждень.

6.1.4 Підземні та напівпідземні контейнери

Підземні та напівпідземні контейнери призначені для збирання ТПВ та їх окремих компонентів, що утворюються в житловій забудові, на підприємствах невиробничої сфери, об'єктів благоустрою - споруджень суспільного користування – парків, скверів, театрів, спортивних споруд, місць масового гуляння населення, вулиць, бульварів, тощо.

Підземні та напівпідземні контейнери слід встановлювати за погодженням органів місцевого самоврядування на вільних від інженерних комунікацій місцях міських площ, скверів, проспектів чи вулиць поблизу громадських і житлових будинків.

У підземні та напівпідземні контейнери, як правило, слід збирати ТПВ, що не містять харчових відходів. Також слід забезпечити умови для вологого прибирання, відведення стічних, талих та зливових вод.

Підземна камера, у якій розташовані контейнери, повинна мати таке перекриття, по якому можна ходити чи проїжджати автомобілем.

Підземна камера, у якій розташовано контейнери, повинна мати верхнє обведення профільної форми, що не дозволяє зливовим водам проникати в камери.

6.1.5 Сміттепроводи та сміттеприймальні камери

У житлових будинках, що будуються висотою 5 поверхів і вище, може бути влаштовано сміттепроводи відповідно до вимог державних будівельних норм та державних стандартів.

Дозволяється проектувати та будувати житлові будинки без улаштування сміттепроводів у разі проведення оброблення (перероблення) побутових відходів шляхом обладнання всіх квартир утилізаторами (подрібнювачами) залишків харчових продуктів та

влаштування окремого технічного ліфту для перевезення твердих відходів.

В існуючих багатоповерхових житлових будинках дозволяється закриття сміттєпроводу у разі проведення оброблення (перероблення) побутових відходів шляхом обладнання всіх квартир утилізаторами (подрібнювачами) залишків харчових продуктів та письмової згоди всіх мешканців цих будинків за погодженням з балансоутримувачем цих будинків.

Кришки завантажувальних клапанів сміттєпроводів на сходових клітках повинні мати ущільнювач з гумовою прокладкою з метою герметизації та захисту від шуму. У житлових будинках, що мають сміттєпроводи, повинні бути забезпечені умови для щотижневого їх чищення, дезінфекції, дезінсекції і дератизації каналів сміттєпроводу, для чого канали обладнуються відповідними пристроями.

Для дезінфекції каналів сміттєпроводів слід застосовувати засоби, дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України. Використання хлорвмісних дезінфекційних засобів для дезінфекції контейнерів та каналів сміттєпроводів забороняється.

Сміттеприймальну камеру необхідно розміщувати безпосередньо під стовбуром сміттєпроводу та забезпечувати гарячим і холодним водопостачанням та водовідведенням (улаштування трапів у підлозі). Сміттеприймальну камеру не допускається розміщувати суміжно з житловими кімнатами квартир.

Сміттеприймальна камера повинна бути облаштована автономним вентиляційним каналом та мати самостійний вхід з дверима, обладнаними вентиляційними отворами у їх нижній частині. Вхід у сміттеприймальну камеру повинен бути ізольований від загального входу в житловий будинок та в інші приміщення, а також вікон сусідніх квартир глухою стіною (екраном). Підлога сміттеприймальної камери повинна бути зручною для транспортування контейнерів та розташовуватись на одному рівні з асфальтованим під'їздом. Поверхня стін, стелі та підлоги сміттеприймальної камери повинна бути гладкою, стійкою до механічного впливу, покрита водонепроникними матеріалами, що легко очищаються та допускають часте миття з використанням мийних та дезінфекційних засобів, або пофарбована зносостійкими лакофарбовими матеріалами з антибактеріальними властивостями, що дозволяють її вологе прибирання та дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України.

Категорично забороняється скидати побутові відходи із сміттєпроводу безпосередньо на підлогу сміттеприймальної камери (у сміттеприймальній камері повинен бути запас контейнерів не менше ніж на одну добу), а також виставляти контейнери з відходами за

межі сміттеприймальної камери завчасно (раніше однієї години) до прибуття сміттєвозу.

6.1.6 Вигрібні ями (вигреби)

Вигреби необхідно очищати у міру їх заповнення. Перевезення рідких відходів з вигребів та розміщення їх на території приватних володінь, а також використання їх як добрива в сільському господарстві забороняється.

6.1.7 Урни

На всіх об'єктах благоустрою повинні бути встановлені в достатній кількості урни для сміття. Відстань між урнами повинна становити 10-40 м на територіях з підвищеною щільністю населення та 50-100 м - на територіях із середньою і низькою щільністю населення. Урни обов'язково встановлюються в місцях зупинки громадського транспорту, входу в метро та громадські і житлові будівлі та споруди.

Чищення урн слід проводити систематично в міру їх наповнення. За утримання урн у чистоті відповідають підприємства, установи та організації, що здійснюють прибирання закріплених за ними територій.

Фарбувати урни слід не рідше одного разу на рік у контрастний, яскравий колір, що не буде порушувати загальної естетики об'єктів благоустрою території житлової забудови. На урни слід наносити інформацію способом, що забезпечує її механічну стійкість, про:

- назву або шифр організації, у власності якої знаходиться урна - у правому верхньому куті кожної бокової стінки урни;
- назву або шифр організації, яка здійснює збирання та перевезення ТПВ з урни - посередині кожної бокової стінки урни.

Урни на об'єктах з відособленою територією (пляжі, ринки, парки, лікувально-профілактичні заклади, кладовища тощо) необхідно розташовувати на відстані 3-5 м від смуги зелених насаджень і не менше ніж 10 м від урізу води. Урни мають бути розставлені з розрахунку не менше однієї урни на 625 кв.м території пляжу. Відстань між установленими урнами не повинна перевищувати 25 м.

Контейнери для зберігання побутових відходів слід встановлювати поза межами прибережної захисної смуги річок і водойм та пляжної зони з розрахунку один контейнер місткістю 1,1 куб.м на 2500 кв.м площі пляжу.

Кількість урн на території парків установлюється з розрахунку одна урна на 800 кв.м площі парку. На головних алеях відстань між урнами повинна бути не більше ніж 40 м.

На територіях кожного домоволодіння, підприємства, установи, організації, на вокзалах, причалах, ринках, пляжах, в аеропортах, парках, скверах, садах, зонах відпочинку, біля установ культури, освіти, медицини, біля торговельних об'єктів, тимчасових споруд, входів до метрополітену, на зупинках громадського транспорту та в інших місцях масового перебування громадян для збирання та тимчасового зберігання малих об'ємів побутових відходів повинні бути встановлені урни для сміття.

Урни встановлюються на тротуарах проспектів, головних вулиць та бульварів і площ через кожні 50 метрів, на інших вулицях - через 100 метрів, біля кожної зупинки громадського транспорту та торговельних об'єктів не менше як по дві, біля кожного входу до громадських та житлових будинків, переходах та до інших будівель не менш як по одній.

Біля кожного ларка, палатки, кіоску (продовольчого, сувенірнього, книжкового тощо) встановлюється урна місткістю не менш ніж 10 куб.дм.

Урни слід очищати від відходів протягом дня в міру необхідності, але не рідше одного разу на добу, а під час ранкового прибирання періодично промивати.

Забороняється складування тари і запасів товарів біля кіосків, наметів, торговельних павільйонів, магазинів та інших підприємств торгівлі, а також на прилеглий до них території. Підприємства торгівлі зобов'язані здійснювати прибирання прилеглих територій у радіусі не менше 5 м та забезпечувати зберігання і перевезення побутових відходів відповідно до вимог Санітарних норм.

На території та в приміщеннях лікувально-профілактичних закладів необхідно встановлювати виключно емальовані та фаянсові урни. Кількість урн визначається з розрахунку не менше однієї урни на кожні 700 кв.м території закладу. На головних алеях урни повинні бути встановлені на відстані 10 м одна від одної.

Лікувально-профілактичний заклад проводить щоденне прибирання території закладу, очистку, мийку та дезінфекцію збірників урн, контейнерів та майданчиків для їх розміщення. Для проведення дезінфекційних робіт у лікувально-профілактичних закладах повинні застосовуватись засоби, дозволені до використання Міністерством охорони здоров'я України.

6.2 Роздільне збирання окремих компонентів ТПВ

До основних напрямів державної політики щодо реалізації зазначених принципів належить: забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів; сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого повторного чи альтернативного використання ресурсно-цінних відходів; здійснення комплексу науково-технічних та маркетингових досліджень для виявлення і визначення

ресурсної цінності відходів з метою їх ефективного використання; створення умов для реалізації роздільного збирання побутових відходів шляхом запровадження соціально-економічних механізмів, спрямованих на заохочення утворювачів цих відходів до їх роздільного збирання.

Роздільне збирання побутових відходів – збирання побутових відходів за окремими компонентами, включаючи сортування побутових відходів, з метою подальшого перероблення та утилізації.

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється з метою зменшення їх кількості, яка розміщується на полігонах побутових відходів, одержання вторинної сировини та вилучення небезпечних відходів, що є у складі побутових відходів, поліпшення екологічного стану довкілля.

Збирання і заготівля відходів як вторинної сировини – це діяльність, пов'язана із збиранням, купівлею, прийманням, зберіганням, обробленням (переробленням), перевезенням, реалізацією і постачанням таких відходів переробним підприємствам на утилізацію, а також надання послуг у цій сфері.

До відходів як вторинної сировини належать відходи, що можуть бути використані у промисловості як вторинна сировина або з яких можна безпосередньо виготовити продукти, що знайдуть своє застосування. До відходів як вторинної сировини можна віднести: папір, картон, скло, полімери, побутовий металобрухт, а також органічну складову побутових відходів.

Роздільне збирання – це метод збирання відходів як вторинної сировини, за яким кожний компонент ТПВ, визначений для подальшого надходження на переробку чи повторне використання (перероблювані матеріали), збирається окремо у спеціальні контейнери.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів, які визначені постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2000 № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів», збираються окремо від інших видів побутових відходів у контейнери червоного кольору, а також відокремлюються на етапі збирання чи сортування і передаються споживачами та виконавцями послуг з вивезення побутових відходів спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Роздільне збирання твердих побутових відходів здійснюється за компонентами, що входять до складу твердих побутових відходів, які відображаються у відсотках від їх загальної маси або об'єму та визначаються шляхом проведення вимірів у населеному пункті протягом чотирьох сезонів року, відповідно до Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 29.09.2010 за № 871/18166.

Компоненти, що входять до складу твердих побутових відходів, визначають за такою класифікацією:

- органічна складова побутових відходів, що легко загниває;
- папір та картон;
- полімери;
- скло;
- побутовий металобрухт;
- текстиль;
- дерево;
- небезпечні відходи у складі побутових відходів;
- кістки, шкіра, гума.

Для збирання окремих складових ТПВ слід використовувати контейнери зі спеціальними отворами для складування ресурсоцінних складових ТПВ. Контейнери мають бути з кришкою, що замикається, або закритого типу.

Перевезення окремих компонентів ТПВ, які не псуються (не розкладаються), допускається здійснювати рідше, ніж ТПВ, зібраних за унітарною системою. Режим перевезення окремих компонентів ТПВ визначається Виконавцем послуг із збирання та перевезення ТПВ та погоджується із Замовником.

Впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів (далі - ТПВ) проводиться за такими етапами:

- визначення обсягів надання послуг з вивезення побутових відходів;

- визначення компонентів, що входять до складу твердих побутових відходів, та проведення розрахунків середньодобового та середньорічного утворення відходів як вторинної сировини у складі ТПВ (далі – відходи як вторинна сировина);

- визначення споживачів вторинної сировини та/або обґрунтування необхідності будівництва спеціальних установок з перероблення відходів як вторинної сировини;

- визначення вимог споживачів вторинної сировини до якості відходів як вторинної сировини та вартості їх приймання на перероблення;

- вибір технологічної схеми роздільного збирання ТПВ;

- вибір типів і розрахунок кількості контейнерів для збирання відходів як вторинної сировини, придбання контейнерів;

- вибір раціональної схеми розташування контейнерів та будівництво у разі необхідності контейнерних майданчиків;

- визначення системи та режиму перевезення відходів як вторинної сировини;

- вибір типів і кількості спеціально обладнаних транспортних засобів для перевезення відходів як вторинної сировини.

Роздільне збирання ТПВ впроваджується поетапно, зокрема на першому етапі – шляхом проведення експериментів з роздільного збирання ТПВ в окремих районах населеного пункту з використанням різних

технологічних схем з метою визначення найбільш ефективної та прийнятної для даного населеного пункту.

Для роздільного збирання ТПВ використовують такі технологічні схеми:

- технологічна схема 1 - на два контейнери;
- технологічна схема 2 - на три контейнери;
- технологічна схема 3 - на чотири контейнери;
- технологічна схема 4 - на п'ять контейнерів.

При організації роздільного збирання ТПВ за технологічною схемою 1 встановлюють два контейнери. Перший контейнер - блакитного кольору з написом «Вторинна сировина» - призначений для збирання відходів як вторинної сировини, окрім органічної складової побутових відходів. Другий контейнер - сірого кольору - призначений для збирання решти змішаних відходів, у тому числі органічної складової побутових відходів.

Технологічна схема 1 передбачає централізоване перевезення зібраних окремо в одному контейнері відходів як вторинної сировини на підприємства сортування або перероблення твердих побутових відходів.

Технологічну схему 2 використовують у разі, коли один з видів відходів як вторинної сировини не потребує додаткового оброблення і може бути окремо вивезений безпосередньо на об'єкти перероблення. Інші відходи як вторинна сировина, які потребують додаткового оброблення та доведення до певних критеріїв якості, централізовано перевозять на підприємства сортування або перероблення твердих побутових відходів. Технологічна схема 2 передбачає: роздільне збирання в одному контейнері одного певного виду відходу як вторинної сировини, у другому контейнері - інших відходів як вторинної сировини; у третьому контейнері - змішаних відходів.

За технологічною схемою 2 на контейнерному майданчику встановлюють: один контейнер для збирання одного певного виду відходу як вторинної сировини, зокрема: або жовтий контейнер з написом «Полімери» - для збирання полімерних відходів; або зелений контейнер з написом «Скло» - для збирання скла; або синій контейнер з написом «Папір» - для збирання паперу; один контейнер блакитного кольору з написом «Вторинна сировина», призначений для збирання інших відходів як вторинної сировини; один контейнер сірого кольору, призначений для збирання змішаних відходів.

Технологічну схему 3 використовують у разі, коли окремі два види відходів як вторинної сировини не потребують додаткового оброблення і можуть бути окремо вивезені безпосередньо на об'єкти перероблення. Інші відходи як вторинна сировина, які потребують додаткового оброблення та доведення до певних критеріїв якості, централізовано перевозять на підприємства сортування або перероблення твердих побутових відходів. Технологічна схема 3 передбачає: роздільне збирання в одному контейнері одного певного виду відходу як вторинної сировини, у другому контейнері - другого певного виду відходу як вторинної сировини; у третьому

контейнері - інших відходів як вторинної сировини; у четвертому контейнері - змішаних відходів.

За технологічною схемою 3 на контейнерному майданчику встановлюють: один контейнер для збирання одного певного виду відходу як вторинної сировини, зокрема: або жовтий контейнер з написом «Полімери» - для збирання полімерних відходів; або зелений контейнер з написом «Скло» – для збирання скла; або синій контейнер з написом «Папір» – для збирання паперу; один контейнер для збирання другого певного виду відходу як вторинної сировини, зокрема: або зелений контейнер з написом «Скло» – для збирання скла; або синій контейнер з написом «Папір» – для збирання паперу; або жовтий контейнер з написом «Полімери» - для збирання полімерних відходів; один контейнер блакитного кольору з написом «Вторинна сировина», призначений для збирання інших відходів як вторинної сировини; один контейнер сірого кольору, призначений для збирання змішаних відходів.

За технологічною схемою 4 роздільне збирання ТПВ здійснюється в окремі контейнери, розміщені на контейнерному майданчику: жовтий з написом «Полімери» – для збирання полімерних відходів; зелений з написом «Скло» – для збирання скла; синій з написом «Папір» – для збирання паперу; коричневий з написом «Органічна складова» – для збирання органічної складової побутових відходів; сірий з написом «Змішані відходи» – для збирання змішаних ТПВ.

За технологічними схемами 1, 2, 3 та 4 можна здійснювати роздільне збирання компонентів ТПВ на об'єктах загального користування.

З метою ефективного роздільного збирання ТПВ необхідно одночасно розпочинати проведення агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношенні поводження з ТПВ та впровадження системи роздільного збирання ТПВ, у тому числі шляхом проведення експериментів в окремих районах населеного пункту.

Основними етапами агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношенні поводження з ТПВ та свідомої участі громадськості у роздільному збиранні ТПВ є:

- етап інформування;
- етап переконання;
- етап нагадування.

Метою етапу інформування є ознайомлення громадськості з впливом ТПВ на довкілля та перевагами роздільного збирання ТПВ. Під час цього етапу розробляється стратегія агітаційної роботи, обираються пізнаване гасло (слоган), що використовується протягом усієї агітаційної роботи, та методи і засоби її проведення. Цей етап повинен охоплювати найбільшу аудиторію.

Етап переконання передбачає формування в аудиторії власної позитивної думки про необхідність свідомої участі в роздільному збиранні ТПВ. На етапі переконання, крім звичайних засобів агітаційної роботи (реклами на телебаченні і радіо, публікацій у пресі, наочної агітації тощо),

необхідно створити демонстраційні ділянки, на яких буде проводитися експеримент з роздільного збирання компонентів ТПВ. Слід вести постійне інформування громадян через засоби масової інформації про проведення експерименту і його позитивні сторони. Етап переконання передбачає виявлення громадської думки щодо роздільного збирання ТПВ шляхом опитування на вулицях, за допомогою прямих ефірів у телевізійних програмах, а також під час інтерактивного голосування.

Етап переконання слід вести постійно до повного впровадження роздільного збирання ТПВ у населеному пункті.

Етап нагадування є найбільш віддаленим за часом етапом проведення агітаційної кампанії. Він застосовується вже при сталій системі роздільного збирання ТПВ і ставить своєю метою нагадування громадянам про необхідність його виконання.

- Агітаційна робота включає:
- розробку та творче втілення агітаційних матеріалів, у тому числі:
    - розробку друкованої та аудіо-, відеопродукції, постерів, листівок, складання текстів;
    - розробку та складання методичних матеріалів з екологічного та гігієнічного виховання;
    - виготовлення та тиражування друкованої продукції: листівок, брошур, методичних матеріалів, літератури для дітей;
    - методичну роботу з підготовки спеціалістів з виховання громадськості;
    - розміщення агітаційних матеріалів на громадському транспорті, тарі та упаковці, зовнішній та транзитній рекламі;
    - агітацію та навчання у засобах масової інформації – на телебаченні, радіо та у пресі;
    - навчання та агітацію за місцем проживання;
    - роботу з громадськістю;
    - організацію і проведення масових заходів.

6.3 Збір побутових відходів

Побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення.

В контейнера (ємкості) для збирання змішаних ТПВ і ТПВ в вигляді вторинної сировини не можна розміщувати: вогнебезпечні і вибухонебезпечні відходи; рідкі відходи; небезпечні відходи; каналізаційні відходи; осад зі збірних колодязів; відходи, що вимагають особливого поводження; речовини та предмети, що можуть становити небезпеку для особи, яка обслуговує ємкості для відходів чи поводиться з відходами; великогабаритні та ремонтні відходи, речовини і предмети, що через свою вагу, розміри чи форму або з іншої причини можуть зашкодити контейнеру

(ємкості) чи транспортним засобам для перевезення відходів; відходи, що повторно використовуються, збір яких організований за видами; відходи будівництва і зносу.

Перевезення побутових відходів необхідно здійснювати спеціально обладнаними для цього транспортними засобами (сміттевозами, асенізаційними машинами тощо), що унеможливають їх розвіювання, розсипання, розливання та розпилення, а також забезпечують зручність під час їх завантаження та вивантаження. Під час перевезення небезпечних відходів у складі побутових необхідно забезпечити збереження їх цілісності та унеможливити їх руйнування та змішування між собою та з іншими видами відходів.

Видалення побутових відходів обов'язково повинно включати їх оброблення (перероблення) шляхом промислового сортування з подальшим перевезенням вторинної сировини, небезпечних відходів, органічної складової та складової побутових відходів, що не підлягає утилізації (після її глибокого пресування до щільності природних ґрунтів (більше 1 т/куб.м) і подальшого брикетування), до місць чи об'єктів утилізації, знешкодження або захоронення відповідно до вимог законодавства про відходи та санітарного законодавства. Залежно від вмісту органічних речовин окремі складові побутових відходів підлягають утилізації шляхом їх оброблення (перероблення) на спеціалізованих підприємствах з отриманням кінцевого продукту - біогумусу або біопродукції на його основі.

Складова побутових відходів, що не підлягає утилізації, повинна знешкоджуватись на спеціалізованих підприємствах (сміттеспалювальні заводи, піролізні установки тощо) або забороняється на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах.

6.4 Збір великогабаритних відходів

Відходи, які через свої обсяги (габарити) чи вагу не можуть триматися в контейнерних ємностях - ВГВ, слід зберігати на спеціально відведених контейнерних майданчиках або в бункерах-накопичувачах і вивозити спеціальними транспортними засобами для перевезення ВГВ або звичайним вантажним транспортом.

Вага великогабаритних відходів, що утворюються в домашніх господарствах, може бути тільки такою, щоб навантаження великогабаритного предмета могло здійснюватись двома робітниками з дотриманням вимог і норм з охорони праці. Утворювач ВГВ, навантаження яких є небезпечним чи може призвести до пошкодження автотранспортного засобу, зобов'язаний здійснити їх подрібнення або безпечно перевезення іншим способом з дотриманням санітарних норм і правил.

Утворювач ВГВ (або обслуговуюча житловий фонд організація) самостійно несе відповідальність за належне та безпечне складування цих відходів в відведених місцях до моменту їх вивезення.

Перевезення великогабаритних відходів необхідно проводити у міру їх утворення, але не рідше одного разу на тиждень.

6.5 Збір небезпечних відходів

Небезпечні відходи - це відходи, фізичні, хімічні чи біологічні характеристики яких створюють чи можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та вимагають спеціальних методів і засобів поводження з ними.

Відходи сфер виробництва и сфери споживання в залежності від фізичних, хімічних і біологічних характеристик всієї маси відходу або окремих його інгредієнтів поділяються на чотири класи небезпеки: I-й клас - речовини (відходи) надзвичайно небезпечні; II-й клас - речовини (відходи) високо небезпечні; III-й клас - речовини (відходи) помірно небезпечні; IV-й клас - речовини (відходи) мало небезпечні.

Відходи I класу небезпеки зберігають у герметичній тарі (сталеві бочки, контейнери). У міру наповнення, тару з відходами закривають герметично сталюю кришкою, при необхідності заварюють електрогазозварюванням.

Відходи II класу небезпеки зберігають, згідно до агрегатного стану, у поліетиленових мішках, пакетах, діжках та інших видах тари, що запобігає розповсюдженню шкідливих речовин (інгредієнтів).

Відходи III класу небезпеки зберігають у тарі, що забезпечує локалізоване зберігання, дозволяє виконувати вантажно-розвантажувальні та транспортні роботи і виключає розповсюдження у навколишньому середовищі шкідливих речовин.

Відходи IV класу небезпеки можуть зберігатися відкрито на промисловому майданчику у вигляді конусоподібної купи, звідки їх автонавантажувачем перевантажують у самоскидний автотранспорт і доставляють на місце утилізації або захоронення. Ці відходи без негативних екологічних наслідків можуть бути об'єднані з побутовими відходами в місцях захоронення останніх або використані як ізолюючий матеріал, а також для різних планувальних робіт при освоєнні територій;

Відходи в рідкому і газоподібному стані, що зберігаються в герметичній тарі, а також токсичні відходи очисних споруд необхідно видаляти з території підприємства протягом доби або проводити їх знешкодження на промислових об'єктах.

Тверді відходи, в тому числі сипкі, які зберігаються в контейнерах, у пластикових, паперових пакетах або мішках необхідно видаляти з території підприємства протягом двох діб.

Кожне промислове підприємство повинне розробити інструкцію та план заходів щодо збирання і тимчасового розміщення (зберігання) промислових відходів на промислових майданчиках відповідно I, II та III класів небезпеки. Відходи в міру їх накопичення збирають у тару, призначену для кожного класу з дотриманням правил безпеки, а потім доставляють для тимчасового зберігання на промисловий майданчик (цех, ділянка, склад) і залишають на відведеному місці для подальшого перевезення на об'єкти утилізації, місця знешкодження або захоронення.

Промислові відходи III та IV класу небезпеки можуть вивозитися з дозволу місцевих органів санітарно-епідеміологічної і екологічної служб та пожежної інспекції на полігони твердих побутових відходів. Тверді відходи IV класу небезпеки використовують на полігоні твердих побутових відходів як ізолюючий матеріал у середній та верхній частинах полігону, а тверді відходи III класу небезпеки можуть складуватися разом з побутовими відходами з дотриманням особливих умов.

Всі промислові відходи, для яких розроблені методи вторинної переробки та раціонального використання їх у народному господарстві, підлягають використанню як вторинна сировина і не повинні вивозитися на полігони.

Кінцевий продукт, виготовлений із використанням відходів, повинен мати висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи.

Утилізація відходів у сільському господарстві як добрив, меліорантів тощо дозволяється тільки після вивчення впливу їх на санітарний стан ґрунту та суміжних середовищ, біологічної оцінки сільгосппродукції (експеримент на тваринах).

Небезпечні відходи необхідно збирати окремо від інших відходів, а також відокремлювати на стадії сортування та передавати спеціалізованим підприємствам, які одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами. Підприємства, організації та установи, які є виробниками небезпечних відходів, зобов'язані вести облік об'ємів утворення таких відходів, забезпечити їх видалення через спеціалізовані підприємства за наявності дозволу на експлуатацію об'єкта поводження з небезпечними відходами.

Власник небезпечних відходів відповідає за їхнє безпечне збереження до передачі відходів підприємству із поводження з відходами.

Рідкі небезпечні відходи необхідно зберігати в ємностях, які надійно закриваються, що виключає їхнє проникнення на поверхню землі чи в каналізацію.

Токсичні та шкідливі складові побутових відходів (медикаменти, акумулятори, всі типи мастил, гальванічні елементи, фарби, розчинники, лаки, клеї, кислоти, луги, засоби захисту рослин і дерев'яних виробів, люмінесцентні трубки, термометри та інший брухт, який містить ртуть, олії та забруднені оліями відходи, конденсатори тощо) повинні зберігатися і накопичуватися в окремих контейнерах, встановлених на спеціалізованих контейнерних майданчиках чи місцях їх збору чи накопичення. Їх вивезення

повинно здійснюватися спеціалізованими організаціями, що мають відповідні ліцензії, за окремими договорами на спеціалізовані підприємства, де буде проводитись їх сортування, знешкодження та знищення відповідно до ДСанПіН № 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпечності для здоров'я населення», Державних санітарних норм та правила утримання територій населених місць, затверджених наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145 та Закону України «Про відходи».

Підприємства, організації та установи, у розпорядженні яких перебувають небезпечні відходи, зобов'язані надавати інформацію про збереження і поводження з небезпечними відходами.

6.6 Відходи, які потребують спеціального поводження

До відходів, які потребують спеціального поводження, належать відходи лікувально-профілактичних установ; ветеринарних об'єктів; перукарень.

В Україні зараз немає системи безпечного поводження з медичними відходами, що містять небезпечні патогенні та умовно патогенні мікроорганізми. Тому згідно із законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» серед стратегічних цілей та завдань до 2015 року передбачається створення системи безпечного поводження з медичними відходами.

При збиранні, знезаражуванні, знешкодженні, ліквідації та захороненні відходів, які потребують спеціального поводження, слід керуватися діючими санітарними правилами та нормами.

Підприємства, організації та установи, які є виробниками відходів, що потребують спеціального поводження, зобов'язані вести облік обсягів їх утворення та забезпечувати видалення цих відходів згідно Закону України «Про відходи», Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів» та Державними санітарними правилами і нормами № 2.2.7.029-99.

6.7 Збір будівельних відходів від ремонтних робіт

У даних Правилах наведені нижче основні терміни вживаються в наступнім значенні:

- будівельні відходи - відходи, що утворюються в процесі зносу, розбирання, реконструкції, ремонту (у тому числі капітального) або будівництва будинків, споруджень, промислових об'єктів, доріг, інженерних комунікацій і не мають подальшого використання по місцю утворення або виявлення і від яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації або видалення;

- небезпечні будівельні відходи – будівельні відходи, які мають такі фізичні, хімічні, біологічні або інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища й здоров'я людини і які вимагають спеціальних методів і засобів обігу з ними;

- виробник будівельних відходів – фізичне або юридична особа, діяльність якої приводить до утворення будівельних відходів;

- обіг з будівельними відходами – дії, спрямовані на попередження утворення будівельних відходів, їх збір, перевезення, зберігання, обробка (переробка), утилізація, видалення, знешкодження й поховання, включаючи контроль над цими операціями і нагляд за місцями видалення;

- збір будівельних відходів – діяльність, пов'язана з вилученням і розміщенням будівельних відходів у спеціально відведених місцях або об'єктах, включаючи сортування будівельних відходів з метою подальшої утилізації або видалення;

- зберігання будівельних відходів – тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях або об'єктах (до їхньої утилізації або видалення);

- обробка (переробка) будівельних відходів – здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних зі зміною фізичних, хімічних або біологічних властивостей будівельних відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації або видалення;

- перевезення будівельних відходів – транспортування будівельних відходів від місць їх утворення або зберігання до місць або об'єктів обробки, утилізації або видалення;

- утилізація будівельних відходів – використання будівельних відходів як вторинних матеріальних або енергетичних ресурсів;

- видалення будівельних відходів – здійснення операцій з будівельними відходами, які не приводять до їхньої утилізації;

- знешкодження будівельних відходів – зменшення або ліквідація небезпеки будівельних відходів шляхом механічної, фізико-хімічної або біологічної обробки;

- поховання будівельних відходів – остаточне розміщення будівельних відходів при їхньому видаленні в спеціально відведених місцях або на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив будівельних відходів на навколишнє природне середовище й здоров'я людини не перевищувало встановлених нормативів;

- об'єкти обігу з будівельними відходами – місця або об'єкти, які використовуються для збору, зберігання, обробки, утилізації, видалення, знешкодження й поховання будівельних відходів;

- облік будівельних відходів – облік обсягів утвору й накопичення будівельних відходів згідно із класифікацією і контроль над їхнім обігом і розподілом у місцях зберігання;

- спеціально відведені місця або об'єкти – місця або об'єкти (місця розміщення будівельних відходів, сховища, полігони, комплекси,

спорудження, ділянки надр і т.п.), на використання яких отриманий дозвіл спеціальний уповноважених органів на видалення будівельних відходів або здійснення інших операцій з будівельними відходами;

- операції обігу з будівельними відходами – збір, перевезення, зберігання, обробка (переробка), утилізація, видалення, знешкодження і поховання будівельних відходів;

- розміщення будівельних відходів – зберігання і поховання будівельних відходів у спеціально відведені для цього місцях або об'єктах;

- будівельні відходи як вторинна сировина – будівельні відходи, для утилізації і переробки яких в Україні існують відповідні технології і виробничо-технологічні й/або економічні передумови;

- збір і заготовка будівельних відходів як вторинної сировини – діяльність, зв'язана зі збором, купівлею, прийманням, зберіганням, обробкою (переробкою), перевезенням, реалізацією і постачанням такими будівельними відходами переробних підприємств на утилізацію, а також надання послуг у цій сфері;

- суб'єкти в сфері обігу з будівельними відходами – громадяни України, іноземці і особи без громадянства, а також підприємства, установи і організації всіх форм власності, діяльність яких пов'язана з обігом будівельних відходів;

- замовники будівництва - фізичні і юридичні особи, зацікавлені у виконанні будівельних робіт.

Будівельні відходи залежно від фізичних, хімічних і біологічних характеристик усієї маси відходу або окремих його інгредієнтів розділяються на чотири класи небезпеки: I-й клас - речовини (відходи) надзвичайно небезпечні; II-й клас - речовини (відходи) високо небезпечні; III-й клас - речовини (відходи) помірно небезпечні; IV-й клас - речовини (відходи) мало небезпечні. Визначення класу небезпеки будівельних відходів проводиться відповідно до Державних санітарних правил і нормами № 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги до обігу із промисловими відходами й визначення їх класу небезпеки».

Замовник проектної документації на будівництво об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, а також об'єктів, які підлягають оцінці впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті, доручає організації, яка має ліцензію, розробку матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) згідно ДБН А.2.2-1-2003. Цей розділ в обов'язковому порядку у своєму складі повинен містити також оцінку впливу на навколишнє середовище при будівництві, в тому числі встановлення вимог щодо вивозу або утилізації будівельних відходів.

Суб'єкт господарської діяльності, у власності або в користуванні якого є хоча б один об'єкт обігу з небезпечними будівельними відходами, зобов'язаний:

- забезпечити запобігання забруднення ними навколишнього природного середовища, а у випадку виникнення такого забруднення -

ліквідувати забруднення і його наслідку для навколишнього природного середовища й здоров'я людини;

- вживати заходів, спрямованих на запобігання аварій, обмеження й ліквідацію їх наслідків і захист людей і навколишнього природного середовища від їхнього впливу;

- повідомляти про аварію, яка відбулася на зазначеному об'єкті, і про заходи, ужиті для ліквідації її наслідків, в органі виконавчої влади, органі місцевого самоврядування й населенню;

- забезпечувати експлуатацію зазначених об'єктів і перевезення небезпечних відходів з дотриманням вимог природоохоронного законодавства;

- мати ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами;

- ідентифікувати об'єкти обігу з небезпечними відходами відповідно до Закону України "Про об'єкти підвищеної небезпеки";

- мати план локалізації й ліквідації аварії на об'єкті;

- мати декларацію безпеки;

- надавати інформацію про такі об'єкти відповідно до Закону України "Про об'єкти підвищеної небезпеки".

У випадку порушення суб'єктом господарської діяльності ліцензійних умов поводження з небезпечними відходами ліцензія анулюється у встановленому законом порядку.

Будівельні відходи I класу безпеки зберігають у герметичній тарі (сталеві бочки, контейнери). У міру наповнення, тару з відходами закривають герметично сталюю кришкою, при необхідності заварюють електрогазозварюванням.

Будівельні відходи II класу безпеки зберігають, згідно до агрегатного стану, у поліетиленових мішках, пакетах, діжках та інших видах тари, що запобігає розповсюдженню шкідливих речовин (інгредієнтів).

Будівельні відходи III класу безпеки зберігають у тарі, що забезпечує локалізоване зберігання, дозволяє виконувати вантажно-розвантажувальні та транспортні роботи і виключає розповсюдження у навколишньому середовищі шкідливих речовин.

Будівельні відходи IV класу безпеки можуть зберігатися відкрито на промисловому майданчику у вигляді конусоподібної купи, звідки їх автотранспортом перевантажують у самоскидний автотранспорт і доставляють на місце утилізації або захоронення. Ці відходи без негативних екологічних наслідків можуть бути об'єднані з побутовими відходами в місцях захоронення останніх або використані як ізолюючий матеріал, а також для різних планувальних робіт при освоєнні територій;

Будівельні відходи в рідкому і газоподібному стані, що зберігаються в герметичній тарі, а також токсичні відходи очисних споруд необхідно видаляти з території підприємства протягом доби або проводити їх знешкодження на промислових об'єктах.

Тверді будівельні відходи, в тому числі сипкі, які зберігаються в контейнерах, у пластикових, паперових пакетах або мішках необхідно видаляти з території підприємства протягом двох діб.

До небезпечних будівельних відходів відносяться:

- азбестовмісні відходи - етерніт, азбестоцементні плити, азбестоцементні труби, ізоляційні матеріали й т.п.;
- відходи фарб, лаків, клеїв і смол, у тому числі порожня тара з-під них, і матеріали, просочені зазначеними відходами й т.п.;
- відходи, які містять нафтопродукти - толь, просочені ізоляційні матеріали, асфальт, який містить смоли, і т.п.;
- забруднений ґрунт (ґрунт вважається забрудненим, якщо він містить небезпечні речовини понад затверджені граничні норми).

У місцях зберігання будівельних відходів повинні бути передбачені стаціонарні або пересувні вантажно-розвантажувальні механізми для переміщення приймальників з відходами, їх завантаження для вивозу на полігони або в інші місця. Конструкція приймальників повинна забезпечувати можливість їх перевезення автотранспортом.

У контейнери із твердими небезпечними будівельними відходами не повинні зливатися рідкі небезпечні відходи, наприклад, фарби, лаки, розчинники, клеї й т.п.

Рідкі небезпечні будівельні відходи, такі як непридатні до використання фарби, лаки, розчинники, клеї й т.п., а також їх залишки, необхідно збирати в первинне впакування або відповідним чином промарковану ємність, яка надійно закривається.

Усі будівельні відходи, для яких розроблені методи вторинної переробки й раціонального використання їх у народнім господарстві, підлягають використанню як вторинна сировина й не повинні вивозитися на полігони.

Будівельні відходи необхідно сортувати по видах у місці їх утвору, враховуючи можливість їх повторного використання.

Утворені на об'єкті нерухомості або на земельній ділянці будівельні відходи, які неможливо повторно використовувати на місці, необхідно розміщати в ємності, передбачені для збору відходів даного виду, з наступним видаленням у спеціально відведені місця поводження з будівельними відходами.

Великогабаритні й важкі відходи, які утворювалися в процесі будівельних робіт і зносу (ванни, плити, залізобетонні й бетонні деталі, колоди, дерев'яні або металеві балки й т.п.), які внаслідок своєї ваги або обсягу неможливо помістити в змінний бункер розміщують на відведеній для цього території в межах земельної ділянки, відведеного під будівництво для їхнього подальшого транспортування до місця поводження з відходами.

Розміщення суміші незабрудненого ґрунту й мінеральних стійких відходів за межами відведеного ділянки з метою їх повторного використання дозволяється лише на підставі проекту організації будівництва, оформленого відповідно до діючих вимог, і дозволу на

будівництво. Суміш незабрудненого ґрунту й мінеральних стійких відходів забудовник може використовувати для благоустрою своєї земельної ділянки за узгодженням з відповідними органами.

Власники або орендарі житлових і нежитлових приміщень під час виконання ремонтних робіт повинні не пізніше, чим за тиждень попередити житлово-експлуатаційне підприємство, яке обслуговує даний будинок, про намір виконання ремонтних робіт, погодити місце тимчасового розміщення будівельних відходів і забезпечити їхнє видалення в спеціально відведені місця.

Виробники будівельних відходів відповідають за їхнє безпечне зберігання й зобов'язано надавати інформацію, яка стосується даних відходів здійснюючим нагляд посадовим особам.

Не допускається змішування будівельних відходів з побутовими відходами.

При утилізації промислових відходів у будівельній індустрії (виготовленні бетонних блоків, цегли, будівництві шляхів, ґрунтових споруд, фундаментів будов, засипанні вироблених пустот тощо) необхідно мати гігієнічний висновок щодо впливу токсичних інгредієнтів відходів на об'єкти довкілля (ґрунт, вода, повітря).

6.8 Збір ТПВ на територіях садівничих і дачних об'єднань

На територіях садівничих і дачних об'єднань, товариств і кооперативів (далі – дачні об'єднання) збирання ТПВ здійснюється у контейнери на спеціально обладнаних місцях або контейнерних майданчиках (далі – майданчиках). Забороняється зберігати і складувати ТПВ в будь-якому іншому місці.

Спеціально обладнані місця або майданчики мають відповідати таким вимогам:

- розміщення і будівництво майданчиків слід здійснювати відповідно до проекту організації та забудови території дачних об'єднань;
- контейнерні майданчики повинні мати водонепроникне тверде покриття та бути обладнані навісами, огорожею та ізольовані, не повинні бути прохідними для пішоходів і транзитного руху транспорту;
- майданчики повинні бути обладнані контейнерами що закриваються кришками, ємкість встановлених контейнерів 0,75 або 1,1 куб.м;
- майданчики слід розміщувати на відстані не менше 20 метрів і не більше 100 метрів від межі садових ділянок.

Правління дачного об'єднання відповідає за організацію будівництва, ремонту і утримання майданчиків, де розташовані контейнери для збирання і тимчасового зберігання ТПВ, та самих контейнерів, а також за своєчасне вивезення ТПВ.

Перевезення і захоронення ТПВ, що утворилися на території дачного об'єднання, здійснюється на основі обов'язкового укладання сезонних договорів з виконавцями послуг із збирання та перевезення ТПВ.

З території дачного об'єднання допускається перевезення ТПВ за заявочною системою зі збиранням ТПВ безпосередньо в спеціалізований автотранспорт і перевезенням відразу ж після збирання. У цьому випадку збирання і перевезення ТПВ має відбуватися за погодженими і доведеними до всіх членів дачного об'єднання днем, маршрутом і графіком.

Виконавці, що здійснюють лише функції перевізника, повинні представляти правлінням дачних об'єднань документ, що підтверджує факт передачі ТПВ на об'єкти поводження з ТПВ.

7. Вивезення відходів

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;
- Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07.06.2010 № 176 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів»;
- Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259 «Про затвердження Правил визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів», зареєстрований в Мін'юсті України від 29.09.2010 № 871/18166;
- Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 17.05.2005 № 76 «Про затвердження Правил утримання жилих будинків та при будинкових територій», зареєстрований в Мін'юсті України від 25.08.2005 № 927/11207;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;
- Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 22.03.2012 № 75 «Про затвердження Рекомендованих нормам надання послуг з вивезення побутових відходів».

7.1 Організація перевезення побутових відходів

Послуги із збирання та перевезення побутових відходів здійснюються за територіальним принципом – надання послуг Споживачам в чітко визначених межах району міста Дніпропетровськ.

Виконавці послуг із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровськ визначаються за результатами конкурсного відбору.

Згідно Типовому договору на виконання послуг із збирання та перевезення побутових відходів у м. Дніпропетровську Виконавців послуг повинні забезпечити наступне:

- послуги по збору та вивозу побутових відходів мають бути надані якісно та в повному об'ємі всім виробникам відходів - фізичним або юридичним особам (Споживачам), що мешкають або здійснюють свою діяльність на території відповідного району міста;

- відсутність у будь-який час всіх видів побутових відходів, та відходів в вигляді листви, гілок та інших поза контейнерами або установленими місцями (контейнерними майданчиками) на всій території відповідного району міста;

- щоденно дотримання графіку збору та вивозу побутових відходів, включаючи вихідні і святкові дні;

- при невиконанні Виконавцями послуг договірних обов'язків органами міського самоврядування може бути ініційовано розірвання договору з перевізником, відповідно до діючого законодавства та умов договору.

Виконавець послуг із збирання та вивезення побутових відходів укладає договори на надання Послуг з усіма групами Споживачів на території відповідного району міста. ТПВ, ВГВ, РВ у складі побутових відходів збираються Виконавцем на спеціально відведених місцях (контейнерними майданчиками) і вивозяться окремо по кожному виду відходів.

Зібрані відходи вивозяться Виконавцем на спеціально відведені об'єкти, для подальшого сортування, переробки, утилізації і безпечного видалення (захоронення) за погодженням, щороку (на початок року) із Замовником.

Контейнерні ємкості із зібраними за видами відходами, що повторно використовуються (вторинна сировина), за винятком компостних відходів, що біорозкладаються, можна спорожнити за необхідності, але не менш 1 разу в три дні.

Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними для цього транспортними засобами (сміттевозами, асенізаційними машинами тощо), що унеможливають їх розвіювання, розсипання, розливання та розпилення, а також забезпечують зручність під час їх завантаження та вивантаження. Під час перевезення небезпечних відходів у складі побутових необхідно забезпечити збереження їх цілісності та унеможливити їх руйнування та змішування між собою та з іншими видами відходів.

Відходи, збереження яких на території об'єкта нерухомості або земельної ділянки становить безпосередню небезпеку здоров'ю людей, повинні вивозитись негайно.

Відходи повинні вивозитись у закритому перевізному засобі упакованими, або таким чином, щоб відходи, у тому числі рідина що

виділяється з них, і вода що просочується, не потрапляли під час навантаження і транспортування у навколишнє природне середовище.

Вивіз відходів здійснюється за планово-подвірною, планово-поквартірною та планово-регулярною системами санітарного очищення у терміни, визначені у Санітарних нормах.

Збирання та перевезення побутових відходів не повинно призводити до забруднення навколишнього середовища.

7.2 Смітєперевантажувальні станції

Смітєперевантажувальні станції доцільно застосовувати, якщо відстань від місць збирання до місць знешкодження побутових відходів перевищує 20 км при відповідному техніко-економічному обґрунтуванні.

Смітєперевантажувальні станції широко застосовуються в мегаполісах для централізованого перевантаження побутових відходів, які доставляють до них від місць збирання, у великовантажні транспортні смітєвози.

7.3 Вивезення рідких побутових відходів

Вивезення рідких побутових відходів здійснюється спеціальним автотранспортом. Приймання стічних вод від неканалізованих районів здійснюється виключно через зливні станції, які слід розміщати поблизу каналізаційного колектора діаметром не менш 400 мм, при цьому кількість стічних вод від зливної станції не повинне перевищувати 20 % загальної розрахункової витрати по колектору. Стічна вода, що надходить від зливної станції, не повинна містити великих механічних домішок, піску й БПК понад 1000 мг/л.

Відношення кількості води, що додається, до кількості рідких покидьків слід забезпечити 1:1. Слід передбачати: 30 % загальної витрати — на мийку транспортних засобів брандспойтами, 25 % — на розведення покидьків у каналі прийомних лійок і 45 % — у відділенні ґрат і на створення водяної завіси. Вода повинна подаватися від водопровідної мережі з розривом струменя.

8 Видалення відходів

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»;
- Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 12.02.2001 № 27/44 «Про затвердження Ліцензійних умов впровадження діяльності із здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами» із змінами,

внесеними згідно з Наказом Держспідприємництва України від 20.06.2001 № 89/220.

Видалення відходів - здійснення операцій з відходами, що не призводять до їх утилізації.

Відходи, що утворилися: побутові відходи (ПВ), тверді побутові відходи (ТПВ), великогабаритні відходи (ВГВ), ремонтні відходи (РВ), рідкі побутові відходи, а також незабруднений ґрунт видаляються на відповідні полігони, сміттєспалювальний завод або на сміттєпереробні підприємства.

Небезпечні відходи, що утворилися, видаляються спеціальними підприємствами, що мають на це відповідну ліцензію.

Видалення відходів за межами спеціально відведених місць поводження з відходами категорично заборонено.

9 Перероблення та утилізація

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;

- Наказ міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07.06.2010 № 176 «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів».

Оброблення (перероблення) відходів - здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення.

Утилізація відходів – використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів.

До основних напрямків державної політики щодо реалізації принципу пріоритетного захисту навколишнього природного середовища та здоров'я людей належать:

- забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів;

- сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого, повторного чи альтернативного використання ресурсно-цінних відходів.

Перероблення та утилізація відходів здійснюються згідно із Законом України «Про відходи», наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів» та чинними санітарними нормами і правилами.

10 Екологічний податок

Законодавча база:

- Податковий Кодекс України N 2755-VI.

Платниками податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються: розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини.

Не є платниками податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах суб'єкти господарювання, які мають ліцензію на збирання і заготівлю відходів як вторинної сировини, провадять статутну діяльність із збирання і заготівлі таких відходів, що розміщуються на власних територіях (об'єктах), та надають послуги у цій сфері.

Об'єктом та базою оподаткування є обсяги та види (класи) відходів, що розміщуються у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах протягом звітного кварталу, крім обсягів та видів (класів) окремих відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання, які мають ліцензію на збирання і заготівлю окремих видів відходів як вторинної сировини і провадять статутну діяльність із збирання і заготівлі таких відходів.

Ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах

Ставки податку за розміщення окремих видів надзвичайно небезпечних відходів:

- обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням, - 431 гривня за одиницю;
- люмінесцентних ламп - 7,5 гривні за одиницю.

Ставки податку за розміщення відходів, які встановлюються залежно від класу безпеки та рівня небезпечності відходів:

- I клас (надзвичайно небезпечні): 700 гривень за тонну;
- II клас (високо небезпечні): 25.5 гривні за тонну;
- III клас (помірно небезпечні): 6.4 гривні за тонну;
- IV клас (мало небезпечні): 2.5 гривні за тонну.

За розміщення відходів, на які не встановлено клас небезпеки, застосовується ставка податку, встановлена за розміщення відходів I класу небезпеки.

За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку збільшуються у 3 рази.

Коефіцієнт до ставок податку, який встановлюється залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі:

- в межах населено пункту на відстані менш як 3 км від таких меж – 3;

- на відстані від 3 км і більше від меж населеного пункту – 1.

Суми податку, який справляється за розміщення відходів, обчислюються платниками самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів розміщення відходів, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів.

Якщо платник податку з початку звітного року не планує розміщення відходів протягом звітного року, то такий платник податку повинен повідомити про це відповідний орган державної податкової служби за місцем розташування джерел забруднення та скласти заяву про відсутність у нього у звітному році об'єкта обчислення екологічного податку. В іншому разі платник податку зобов'язаний подавати податкові декларації.

Органи державної податкової служби залучають за попереднім погодженням працівників органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим та спеціальних підрозділів центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища для перевірки правильності визначення платниками податку фактичних обсягів розміщення відходів.

Якщо місце подання податкових декларацій не збігається з місцем перебування на податковому обліку підприємства, установи, організації, громадянина - суб'єкта підприємницької діяльності, яким в установленому порядку видано дозвіл на розміщення відходів, до органу державної податкової служби, в якому таке підприємство, установа, організація або громадянин - суб'єкт підприємницької діяльності перебуває на обліку, подаються протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) періоду, копії відповідних податкових декларацій.

У разі якщо:

- платник податку має кілька спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів в межах кількох населених пунктів (сіл, селищ або міст) або за їх межами (коди згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ) різні), то такий

платник податку зобов'язаний подати до відповідного органу державної податкової служби за місцем розташування спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів податкову декларацію щодо кожного спеціально відведеного для розміщення відходів місця чи об'єкта окремо;

- платник податку має кілька спеціально відведених для розміщення відходів місць чи об'єктів в межах одного населеного пункту (села, селища або міста) або за його межами (код згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ) один і той самий), то такий платник податку може подавати до відповідного органу державної податкової служби одну податкову декларацію податку за такі джерела забруднення;

- платник податку перебуває на податковому обліку в місті з районним поділом, то такий платник може подавати одну податкову декларацію за спеціально відведені місця для розміщення відходів розташовані на території такого міста (зазначається код згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), за місцем перебування платника податку на податковому обліку (міської ради).

Органи державної податкової служби залучають за попереднім погодженням працівників спеціальних підрозділів центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища для перевірки правильності визначення платниками податку фактичних обсягів розміщення відходів.

11 Технічні вимоги до поводження з відходами

Законодавча база:

- *Закон України «Про відходи»;*

- *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;*

- *Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;*

- *Наказ міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 17.05.2005 № 76 «Про затвердження Правил утримання жилих будинків та при будинкових територій», зареєстрований в Мн'юсті України від 25.08.2005 № 927/11207.*

Термін зберігання ТПВ у контейнерах не повинен перевищувати термін, встановлений чинними санітарними правилами і нормами.

Миття та дезінфекцію контейнерів слід проводити відповідно до вимог чинних санітарних правил і норм.

Контейнерні ємкості для відходів повинні бути справними. Вони повинні бути цілими, придатними для миття гарячою водою (за винятком мішків для відходів) і не повинні викликати небезпеку для здоров'я людини і забруднення навколишнього природного середовища.

Стінки і кришки металевих контейнерів для збирання ТПВ та їх компонентів, слід фарбувати стійкими барвниками. Фарбування контейнерів необхідно виконувати не рідше двох разів на рік - навесні та восени.

Вимоги до розміщення контейнерних майданчиків та їх розмірів регламентуються чинними санітарними правилами і нормами.

Контейнерні ємкості для відходів рекомендується розміщувати на контейнерні майданчики, які мають водонепроникне тверде покриття, обладнані навісами, огорожею та ізольовані від об'єктів обслуговування населення, господарських дворів і магістральних вулиць смугою зелених насаджень шириною не менше 1,5 м. Майданчики не повинні бути прохідними для пішоходів і транзитного руху транспорту. Контейнерну площадку не можна використовувати за іншим призначенням.

У випадку, коли контейнерні ємкості замикаються, власник відходів зобов'язаний забезпечити їхнє відкриття у день збирання та вивезення.

Контейнерні ємкості, що не можуть бути переміщені вручну, необхідно розміщувати так, щоб їх можна було спорожнити за допомогою автотранспорту для вивезення відходів безпосередньо на місці розміщення.

Забороняється розміщення контейнерів на тротуарах, проїзних частинах вулиць, міжквартальних проїздів та в арках будинків.

Забороняється використовувати не за призначенням контейнери для збирання ТПВ.

Переповнення контейнерів та місць накопичення відходів не допускається.

Спалювання ТПВ у контейнерах та на контейнерних майданчиках категорично забороняється.

Відбір вторинної сировини з побутових відходів, що зібрані у контейнери, забороняється.

Під'їзні колії до контейнерних ємностей повинні відповідати чинним санітарним правилам і нормам. Вони повинні забезпечувати зручне переміщення контейнерних ємностей вручну, бути освітлені, мати тверде покриття з урахуванням маневрування транспортних засобів і випуску стріли підйому або маніпулятора. Вони мають бути очищені від снігу та льоду. Вільний під'їзд до майданчиків забезпечує Споживач послуг або балансоутримувачі.

Відповідальність за технічний і санітарний стан контейнерів несуть їхні власники або балансоутримувач. Відповідальність за технічний і санітарний стан контейнерних майданчиків та майданчиків для ВГВ, чистоту і порядок навколо них несе споживач послуг або балансоутримувач.

У випадку утворення звалища ТПВ на контейнерному майданчику, що виникло через зрив графіка перевезення ТПВ, ліквідацію звалища здійснює Виконавець послуг із збирання та вивезення ТПВ.

Після вивантаження ТПВ з контейнерів у сміттевоз працівник спеціалізованого автотранспортного підприємства – Виконавець послуг, що

проводить ці роботи, зобов'язаний прибрати місце завантаження ТПВ, та просип.

Виконавець послуг із збирання та перевезення відходів повинен:

- забезпечити достатню кількість персоналу та спеціалізованого автотранспорту для надання послуг із збирання та перевезення відходів, включаючи резерв спеціалізованого автотранспорту (наявність в робочому стані не менше одного сміттєвозу з екіпажем);

- проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання або надання не в повному обсязі та негайно вживати заходи щодо усунення виявлених порушень;

- у випадку поломки або знищення контейнерів з будь-яких причин, повинен забезпечити заміну контейнерів протягом двох діб та не допустити зриву графіку надання послуг;

- забезпечити ліквідацію звалищ, що виникли у разі зриву графіка вивозу відходів;

- повинен забезпечити протягом трьох місяців з моменту підписання договору, створення та утримання диспетчерської служби з обладнанням спеціалізованого автотранспорту системою GPRS-навігації щодо контролю за рухом спеціалізованого автотранспорту.

12. Особливості виявлення безхазяйних відходів та здійснення процедури їх визначення

Законодавча база:

- *Закон України «Про відходи»;*

- *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;*

- *Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1217 «Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів».*

Відходи, щодо яких не встановлено власника або власник яких невідомий, вважаються безхазяйними. З метою запобігання або зменшення обсягів утворення відходів виявлені безхазяйні відходи беруться на облік. Порядок виявлення та обліку безхазяйних відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Для виявлення та обліку безхазяйних відходів Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а також органи місцевого самоврядування утворюють постійно діючі комісії з питань поводження з безхазяйними відходами (далі - комісії).

Відходи, щодо яких встановлено власника, беруться на облік. Відходи, повернуті юридичній особі, обліковуються за встановленою вартістю з одночасним збільшенням додаткового капіталу такої юридичної особи.

Власники або користувачі земельних ділянок, на яких виявлено безхазяйні відходи, зобов'язані у п'ятиденний строк повідомити про них

місцеві органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

Підставами для визначення відходів безхазяйними та їх обліку можуть бути:

- повідомлення власників або користувачів земельних ділянок, на яких виявлено безхазяйні відходи;
- звернення (повідомлення) громадян, підприємств, установ та організацій, засобів масової інформації;
- результати інспекційних перевірок територіальних органів центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, державної санітарно-епідеміологічної служби, органів місцевого самоврядування.

Звернення (повідомлення) про факти виявлення безхазяйних відходів розглядаються на засіданні комісії. У разі отримання звернення (повідомлення) комісія зобов'язана визначити кількість, склад, властивості, вартість відходів, рівень їх небезпеки для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та вжити заходів для визначення власника відходів. У разі потреби для визначення власника безхазяйних відходів та їх оцінки можуть залучатися правоохоронні органи, відповідні спеціалісти і експерти. За результатами своєї роботи комісія складає акт, що передається до місцевої державної адміністрації чи органу місцевого самоврядування для вирішення питання про подальше поводження з безхазяйними відходами або про передачу відповідних матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи.

13 Відповідальність

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Кодекс законів про працю України;
- Кодекс України «Про адміністративні правопорушення»;
- Кримінальний Кодекс України;
- Закон України «Про житлово-комунальні послуги».

Відповідно до Закону України «Про відходи» (ст. 42) особи, винні в порушенні законодавства про відходи, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільну чи кримінальну відповідальності за:

- а) порушення встановленого порядку поводження з відходами, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища, прямого чи опосередкованого шкідливого впливу на здоров'я людини та економічних збитків;
- б) самовільне розміщення чи видалення відходів;
- в) порушення порядку ввезення в Україну, вивезення і транзиту через її територію відходів як вторинної сировини;

- г) невиконання розпоряджень і приписів органів, що здійснюють державний контроль та нагляд за операціями поводження з відходами та за місцями їх видалення;
- д) приховування, перекручення або відмову від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і громадян та їх об'єднань стосовно безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки;
- е) приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів;
- є) змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- ж) порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами;
- з) порушення строків подання і порядку звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів;
- и) невиконання вимог щодо поводження з відходами (під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення та захоронення), що призвело до негативних екологічних, санітарно-епідемічних наслідків або завдало матеріальної чи моральної шкоди;
- і) передачу відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій;
- ї) порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золовідвалів тощо);
- й) виробництво продукції з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку;
- к) недотримання умов ввезення відходів як вторинної сировини на територію України;
- л) несвоєчасне внесення платежів за розміщення відходів;
- м) порушення вимог безпечного перевезення небезпечних відходів;
- н) порушення встановлених квот на ввезення в Україну відходів як вторинної сировини та строків їх перевезення.

Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші правопорушення законодавства про відходи.

Відповідно до Кодексу законів про працю України (ст. 147) за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення:

1. догана;
2. звільнення.

Законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників й інші дисциплінарні стягнення.

Дисциплінарні стягнення (ст. 147-1) застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника.

На працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність за статутами, положеннями та іншими актами законодавства про дисципліну, дисциплінарні стягнення можуть накладатися також органами, вищестоящими щодо органів, вказаних у частині першій цієї статті.

Працівники, які займають виборні посади, можуть бути звільнені тільки за рішенням органу, який їх обрав, і лише з підстав, передбачених законодавством.

Дисциплінарне стягнення (ст. 148) застосовується власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, не рахуючи часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебування його у відпустці.

Дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше шести місяців з дня вчинення проступку.

До застосування дисциплінарного стягнення (ст. 149) власник або уповноважений ним орган повинен зажадати від порушника трудової дисципліни письмові пояснення.

За кожне порушення трудової дисципліни може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

При обранні виду стягнення власник або уповноважений ним орган повинен враховувати ступінь тяжкості вчиненого проступку і заподіяну ним шкоду, обставини, за яких вчинено проступок, і попередню роботу працівника.

Стягнення оголошується в наказі (розпорядженні) і повідомляється працівникові під розписку.

Дисциплінарне стягнення може бути оскаржене працівником (ст. 150) у порядку, встановленому чинним законодавством (глава XV цього Кодексу).

Якщо протягом року з дня накладення дисциплінарного стягнення працівника не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, то він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення (ст. 151).

Якщо працівник не допустив нового порушення трудової дисципліни і до того ж проявив себе як сумлінний працівник, то стягнення може бути зняте до закінчення одного року.

Протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовуються.

Власник або уповноважений ним орган має право замість накладання дисциплінарного стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу (ст. 152).

Відповідно до ст. 52 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» псування сільськогосподарських та інших земель, забруднення їх хімічними і радіоактивними речовинами, нафтою та нафтопродуктами, неочищеними стічними водами, виробничими та іншими відходами, а так само невжиття заходів по боротьбі з бур'янами - тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 73 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» засмічення лісів відходами - тягне за собою накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення вимог щодо поводження з відходами під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення або захоронення - тягне за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-1 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами або неподання чи подання звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів з порушенням встановлених строків, а так само порядку подання такої звітності - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-2 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Виробництво продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-3 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» приховування, перекручення або відмова від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і зверненнями громадян та їх об'єднань щодо безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та

відповідні наслідки, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-4 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-5 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Передача відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій, - тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-6 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золовідвалів тощо) - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 83 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Порушення правил застосування, зберігання, транспортування, знешкодження, ліквідації та захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів - тягне за собою накладення штрафу на громадян від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 91-3 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 91-4 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» відмова від надання чи несвоєчасне надання за запитом повної та достовірної екологічної інформації, передбаченої законодавством, тягне за собою накладення штрафу на службових та посадових осіб від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 237 Кримінального Кодексу України ухилення від проведення або неналежне проведення на території, що зазнала забруднення небезпечними речовинами або випромінюванням, дезактиваційних чи інших відновлювальних заходів щодо ліквідації або усунення наслідків екологічного забруднення особою, на яку покладено такий обов'язок, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Відповідно до ст. 238 Кримінального Кодексу України приховування або умисне перекручення службовою особою відомостей про екологічний, в тому числі радіаційний, стан, який пов'язаний із забрудненням земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, харчових продуктів і продовольчої сировини і такий, що негативно впливає на здоров'я людей, рослинний та тваринний світ, а також про стан захворюваності населення в районах з підвищеною екологічною небезпекою караються штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або обмеженням волі на строк до трьох років. Ті самі діяння, вчинені повторно або в місцевості, оголошеній зоною надзвичайної екологічної ситуації, або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Відповідно до ст. 239 Кримінального Кодексу України забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, - караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Ті самі діяння, що спричинили загибель людей, їх масове захворювання або інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Підприємства, установи, організації та громадяни України, а також іноземні юридичні і фізичні особи та особи без громадянства зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про відходи в порядку і розмірах, встановлених законодавством України.

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» вивезення відходів належить до комунальних послуг, на

виконання яких згідно ст. 20 цього Закону споживач зобов'язаний укласти договір та оплачувати ці послуги у строки, встановлені договором або законом.

Додаток 1
до Правил поводження з відходами
у місті Дніпропетровську,
затверджених рішенням виконавчого
комітету міської ради
від _____ № _____

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З БУДІВЕЛЬНИМИ ВІДХОДАМИ У МІСТІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ

1. Загальні положення

Законодавча база:

- *Закон України «Про відходи»;*
- *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;*
- *Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;*
- *ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;*
- *Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;*
- *Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів».*

Правила поводження з будівельними відходами (далі - Правила) визначають вимоги до поводження з будівельними відходами у місті Дніпропетровську.

До будівельних відходів належать відходи - деревини, металу, бетону, цегли, будівельного каменю, скла та інших будівельних матеріалів, що утворюються при виконанні таких видів робіт, які здійснюються юридичними або фізичними особами:

- відходи, що утворюються при будівництві, реконструкції чи ремонті споруд та будівель громадського чи промислового призначення, включаючи здійснення земельних робіт;
- відходи, що утворюються при ремонті житлових будинків, квартир та нежитлових приміщень (у тому числі ремонт квартир та нежитлових приміщень у багатоповерхових будинках);
- відходи, що утворюються при знесенні будівель та споруд;
- відходи, що утворюються при будівництві та ремонті доріг, трас, комунікацій та енергоносіїв;
- відходи, що утворюються при здійсненні благоустрою території, включаючи обрізання та видалення старих дерев, та інші види робіт;

- безпечні інертні відходи, що утворюються в процесі виробничої діяльності промислових, транспортних та інших підприємств, які за видом та складом можливо використовувати як будівельні відходи (наприклад, відходи від піскострумних робіт, у металургійному виробництві, при ремонті шляхів повідомлення та ін. видах робіт);

- суміші відходів, що утворюються під час діяльності, що наведеної вище.

Будівельні відходи залежно від фізичних, хімічних і біологічних характеристик усієї маси відходу або окремих його інгредієнтів розділяються на чотири класи небезпеки: I-й клас - речовини (відходи) надзвичайно небезпечні; II-й клас - речовини (відходи) високо небезпечні; III-й клас - речовини (відходи) помірно небезпечні; IV-й клас - речовини (відходи) мало небезпечні. Визначення класу небезпеки будівельних відходів проводиться відповідно до Державних санітарних правил і нормами № 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги до обігу із промисловими відходами й визначення їх класу небезпеки».

Ці Правила регулюють поводження з будівельними відходами у випадку, коли під час будівництва, реконструкції чи ремонту утворюється більше 1 куб.м відходів протягом усього періоду будівництва. В інших випадках необхідно керуватися загальними Правилами поводження з відходами у місті Дніпропетровську.

Поводження з відходами, утвореними під час будівництва, повинно бути погоджено в обов'язковому порядку з управлінням охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради.

До початку виконання робіт, зазначених у пункті 1.2, юридичними та фізичними особами повинні бути одержані та надані:

При оформленні дозвільних документів на відведення земельних ділянок – технічні вимоги на збір, зберігання, вивіз, прийом та утилізацію у встановлених місцях будівельних відходів та ґрунту.

Технічні умови видаються управлінням охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради або спеціалізованим комунальним підприємством, що займається побутовими відходами, підпорядкованим цьому управлінню та має спеціальний дозвіл або повноваження.

При розробці та узгодженні проектів на будівництво, реконструкцію та здійснення ремонтних робіт узгоджується:

- кількість та склад будівельних відходів, що утворюються;
- баланс обсягів земельних робіт;
- місця збору та тимчасового складування будівельних відходів та ґрунту при виконанні земельних робіт;
- наявність тимчасових під'їзних шляхів для видалення будівельних відходів та залишків ґрунту;
- місця прийому та утилізації будівельних відходів спеціалізованими організаціями, що мають відповідний дозвіл;

- експертний висновок санітарно-епідеміологічної станції за класами небезпечності відходів, що утворюються, та подальшого їх використання;
- погодження проектів з управлінням охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради.

При отриманні дозволу на будівництво та реконструкцію в управлінні інспекції державного архітектурно-будівельного контролю Дніпропетровської міської ради і оформленні контрольної картки на тимчасове погіршення благоустрою території міста (використання об'єктів благоустрою не за їх функціональним призначенням) в Комунальному підприємстві «Управління контролю за благоустроєм міста» Дніпропетровської міської ради юридичними та фізичними особами повинні бути представлені копії договорів на приймання та утилізацію будівельних відходів та залишків ґрунту зі спеціалізованими організаціями, що мають дозвіл Управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради.

Управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради щоквартально звітує постійній комісії з питань охорони здоров'я та екології щодо надання цих дозволів.

При оформленні введення в експлуатацію об'єктів після завершення будівництва, реконструкції чи ремонтних робіт у склад приймальної комісії повинні бути включені представники управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради та Комунального підприємства «Управління контролю за благоустроєм міста» Дніпропетровської міської ради.

До актів введення в експлуатацію повинні додаватись копії актів виконаних робіт щодо прийому та утилізації будівельних відходів та залишків ґрунту зі спеціалізованою організацією, що має дозвіл управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради.

При експлуатації об'єктів, на яких утворюються будівельні відходи, юридичні та фізичні особи повинні укладати договір на приймання та утилізацію будівельних відходів зі спеціалізованими організаціями, що мають дозвіл на виконання цих робіт в управлінні охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради.

Для зносу будівель необхідно мати проект, що відповідає діючим вимогам та має відповідний дозвіл на знос.

Вивезення будівельних відходів, які утворились внаслідок зносу чи реконструкції будівель, забезпечується згідно договорам на приймання та утилізацію будівельних відходів.

Для забезпечення контролю за вивезенням будівельних відходів, інформацію щодо проекту зносу чи реконструкції з визначенням об'єму будівельних відходів та звіт про об'єм та місце вивозу будівельних відходів необхідно надавати до Управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради.

Якщо в ході земельних робіт виявиться археологічний культурний шар (об'єкти охорони пам'яток старовини, їхні фрагменти, грамоти, людські останки та ін.), то усі роботи необхідно негайно зупинити. Продовження робіт погоджується з центром по охороні історико-культурних цінностей.

Будівельні відходи, що утворилися, повторно використовують або видаляють згідно з рекомендаціями управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради на розташовані у місті підприємства, що мають відповідний дозвіл.

Будівельні відходи не можуть бути вивезені або передані для вивезення, видалення або повторного використання без відповідного договору на утилізацію або захоронення відходів. Під час вивезення будівельних відходів перевізник зобов'язаний додержуватись Правил поведінки з будівельними відходами.

Дія цих правил розповсюджується на всіх юридичних та фізичних осіб на території міста Дніпропетровська.

2. Обов'язки власника будівельних відходів при поводженні з ними

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів».

Відповідальність за поводження з будівельними відходами відповідно до вимог цих Правил несе власник відходів.

Взаємні права та обов'язки власника будівельних відходів і підприємства поводження з відходами, що має відповідний дозвіл, визначаються договором про поводження з відходами.

Власник будівельних відходів і підприємство поводження з відходами, що має відповідний дозвіл, мають право укладати двосторонні додаткові договори для визначення власника будівельних відходів і розподілу доходів, одержаних при повторному використанні відходів.

Замовники, виконавці, суб'єкти господарювання у сфері будівництва та інші особи зобов'язані при поводженні з будівельними відходами дотримуватись ДСанПіН № 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги поводження з

промисловими відходами та визначення їх класу небезпечності для здоров'я населення», Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, Закону України «Про відходи», а також цих Правил та Тимчасових правил благоустрою території міста Дніпропетровська, що затверджені рішеннями сесії міської ради.

У період розробки проекту будівництва в обов'язковому порядку погодити з управлінням охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради обсяги планованих будівельних відходів та їхній склад, а також місця їх захоронення та утилізації.

На початку будівництва об'єкта надати до управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради відповідний договір на видалення або утилізацію будівельних відходів та залишків ґрунту.

Застосовувати всі можливості для повторного використання своїх будівельних відходів або передавати відходи особі, що має відповідний дозвіл. У випадку наявності небезпечних відходів додатково потрібна ліцензія на поводження з небезпечними відходами.

Підготувати рівну поверхню з твердим покриттям для розміщення контейнерів для будівельних відходів згідно з чинними санітарними правилами і нормами.

Забезпечити, щоб на об'єкті нерухомості або на земельній ділянці були окремі промарковані контейнери для збирання різних видів відходів.

Інформувати своїх працівників про діючий у місті порядок поводження з будівельними відходами і вимогами цих Правил.

Мати ліміти на утворення та розміщення відходів.

Утримувати у належному стані та у встановленому порядку огорожувати земельні ділянки, відведені уповноваженими органами під будівництво.

Проводити ремонтні роботи на фасадах будинків і споруд із обов'язковим використанням заходів безпеки та протипилових засобів (захисної сітки, плівки, легких огорож).

Негайно, не більше ніж протягом доби, прибирати на прилеглих до будівельних майданчиків територіях залишки будівельних матеріалів, ґрунту і сміття, що виникли у процесі будівельних, ремонтних та відновлювальних робіт.

Не допускати випадків виїзду автотранспорту з будівельних майданчиків на проїжджу частину вулиці із забрудненими колесами.

Вживати заходів щодо виключення можливості винесення автотранспортними засобами на дорожні поверхні сипучих матеріалів і розчинів, а також засмічення вулиць унаслідок переповнення кузова матеріалами, пошкодження тари, розвіювання безтарних вантажів, руху із незакріпленим вантажем, забруднення або запилення повітря.

Не допускати накопичення будівельних відходів на будівельних майданчиках та прилеглих до них територіях. Необхідно забезпечувати його своєчасне вивезення.

Після закінчення робіт зі зносу, ремонту, будівництва будівель до управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради замовник зобов'язаний надати:

- підтвердження наявності договорів на вивезення та розміщення будівельних відходів та залишків ґрунту в спеціально відведені для цього місця, укладених з суб'єктами господарювання, які діють на відповідному ринку.

- підтвердження розміщення будівельних відходів тільки на визначеній території в обсягах згідно з проектною документацією (підтвердження може надаватись у вигляді акта виконаних робіт з розміщення відходів або довідки, наданими спеціалізованими підприємствами, платіжних доручень).

3. Поводження з небезпечними будівельними відходами

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;
- Наказ Мінекоресурсів України від 12.02.2001 № 27/44 «Про затвердження Ліцензійних умов впровадження діяльності із здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами» із змінами, внесеними згідно з Наказом Держспідприємництва України від 20.06.2001 № 89/220.

Клас небезпечності відходів визначається згідно з ДСанПіН № 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпечності для здоров'я населення».

До небезпечних будівельних відходів відносяться:

- азбестовмісні відходи – етерніт, азбестоцементні плити, азбестоцементні труби, ізоляційні матеріали та ін.;

- відходи фарб, лаків, клеїв і смол, у тому числі порожня тара з-під них тощо;

- відходи, що містять нафтопродукти – толь, прострочені ізоляційні матеріали, асфальт, що містить смоли тощо;

- забруднений ґрунт (ґрунт вважається забрудненим, якщо він містить небезпечні речовини понад затверджені граничні норми).

Небезпечні будівельні відходи, за винятком забрудненого ґрунту, необхідно збирати за видами в окремі контейнери, промарковані у відповідному порядку. У контейнери з небезпечними відходами не повинні зливатися рідкі небезпечні відходи, наприклад, фарби, лаки, розчинники, клеї тощо.

Контейнери, що використовуються для збирання небезпечних будівельних відходів, повинні зачинятися або охоронятися.

Під час виконання робіт із азбестом роботодавець повинен мати відповідний дозвіл і дотримуватись правил охорони праці при роботі з азбестом.

Рідкі небезпечні відходи (непридатні до використання фарби, лаки, розчинники, клеї тощо), а також їхні залишки, необхідно збирати в первинне упакування або відповідним чином промарковану ємність, що надійно закривається.

Небезпечні будівельні відходи, у тому числі будівельні відходи, що містять небезпечні речовини, необхідно у встановленому порядку передавати підприємству, що має відповідний дозвіл.

Забруднений ґрунт можна обробляти на місці за погодженням районної санітарно-епідеміологічної станції та управління охорони навколишнього природного середовища в Дніпропетровській області. Для поводження із забрудненим ґрунтом необхідно мати відповідний дозвіл управління охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської міської ради та ліцензію на поводження з небезпечними відходами, що надається Міністерством охорони навколишнього природного середовища України.

Власник небезпечних будівельних відходів несе відповідальність за їхнє безпечне збереження до передачі відходів підприємству, що має відповідну ліцензію.

Юридичні особи, що виробляють небезпечні будівельні відходи або поводяться з ними, зобов'язані мати ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами та дозвіл на експлуатацію об'єкта поводження з небезпечними відходами, а також надавати інформацію стосовно цих відходів посадовим особам, що здійснюють нагляд.

4. Поводження з безпечними будівельними відходами

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;

- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;

- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;

- Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;

- Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів».

Безпечні будівельні відходи необхідно сортувати за видами у місці їхнього утворення, враховуючи можливість їх повторного використання. Якщо у місці утворення будівельних відходів відсутня можливість сортування відходів або це виявляється економічно недоцільним, то відходи можна передавати для сортування підприємству, що виконує цю роботу як послугу і має на це відповідний дозвіл. Переважним слід враховувати те підприємство, що гарантує більш повне повторне використання відходів.

Розсортовані за видами відходи необхідно збирати в окремі контейнери, повторно використовувати або передавати для повторного використання підприємству, що має на це відповідний дозвіл. Будівельні відходи, що неможливо повторно використовувати у вигляді матеріалу чи виробу, видаляють у місця поводження з відходами відповідного призначення. Контейнери повинні бути промарковані відповідно за видами відходів, що збираються.

Великогабаритні і важкі відходи, що утворилися у процесі будівельних робіт і зносу (ванни, плити, залізобетонні і бетонні деталі, колоди, дерев'яні чи металеві балки і т.п.), що в наслідок своєї ваги або обсягу неможливо помістити у контейнер розміщують на спеціально відведеній для цього території у межах земельної ділянки для їхнього подальшого транспортування до місця поводження з відходами.

Залізобетонні і бетонні деталі та асфальт, що не має у своєму складі смоли, необхідно передавати на роздроблення і повторне використання матеріалів підприємству, що має на це відповідний дозвіл.

Попередньо розсортовані будівельні камені необхідно повторно використовувати як будівельні камені і цеглу, або передавати для роздроблення підприємству, що має на це відповідний дозвіл.

Чисту деревину слід використовувати як паливо, або передавати для виготовлення деревної тріски підприємству, що має на це відповідний дозвіл.

Родючий шар ґрунту необхідно знімати окремо і використовувати на тому ж будівельному об'єкті для озеленення. Використання надлишків родючого шару ґрунту необхідно погоджувати з адміністрацією району міста, де здійснюється будівництво.

5. Відповідальність

Законодавча база:

- *Закон України «Про відходи»;*
- *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;*
- *Кодекс законів про працю України;*
- *Кодекс України «Про адміністративні правопорушення»;*
- *Кримінальний Кодекс України;*
- *Закон України «Про житлово-комунальні послуги».*

Відповідно до Закону України «Про відходи» (ст. 42) особи, винні в порушенні законодавства про відходи, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільну чи кримінальну відповідальності за:

- а) порушення встановленого порядку поводження з відходами, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища, прямого чи опосередкованого шкідливого впливу на здоров'я людини та економічних збитків;
- б) самовільне розміщення чи видалення відходів;
- в) порушення порядку ввезення в Україну, вивезення і транзиту через її територію відходів як вторинної сировини;
- г) невиконання розпоряджень і приписів органів, що здійснюють державний контроль та нагляд за операціями поводження з відходами та за місцями їх видалення;
- д) приховування, перекручення або відмову від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і громадян та їх об'єднань стосовно безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки;
- е) приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів;
- є) змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- ж) порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами;
- з) порушення строків подання і порядку звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів;
- и) невиконання вимог щодо поводження з відходами (під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення та захоронення), що призвело до негативних екологічних, санітарно-епідемічних наслідків або завдало матеріальної чи моральної шкоди;
- і) передачу відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій;

- і) порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золівдвалів тощо);
- й) виробництво продукції з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку;
- к) недотримання умов ввезення відходів як вторинної сировини на територію України;
- л) несвоєчасне внесення платежів за розміщення відходів;
- м) порушення вимог безпечного перевезення небезпечних відходів;
- н) порушення встановлених квот на ввезення в Україну відходів як вторинної сировини та строків їх перевезення.

Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші правопорушення законодавства про відходи.

Відповідно до Кодексу законів про працю України (ст. 147) за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення:

- 3. догана;
- 4. звільнення.

Законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників й інші дисциплінарні стягнення.

Дисциплінарні стягнення (ст. 147-1) застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника.

На працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність за статутами, положеннями та іншими актами законодавства про дисципліну, дисциплінарні стягнення можуть накладатися також органами, вищестоящими щодо органів, вказаних у частині першій цієї статті.

Працівники, які займають виборні посади, можуть бути звільнені тільки за рішенням органу, який їх обрав, і лише з підстав, передбачених законодавством.

Дисциплінарне стягнення (ст. 148) застосовується власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, не рахуючи часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебування його у відпустці.

Дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше шести місяців з дня вчинення проступку.

До застосування дисциплінарного стягнення (ст. 149) власник або уповноважений ним орган повинен зажадати від порушника трудової дисципліни письмові пояснення.

За кожне порушення трудової дисципліни може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

При обранні виду стягнення власник або уповноважений ним орган повинен враховувати ступінь тяжкості вчиненого проступку і заподіяну ним шкоду, обставини, за яких вчинено проступок, і попередню роботу працівника.

Стягнення оголошується в наказі (розпорядженні) і повідомляється працівникові під розписку.

Дисциплінарне стягнення може бути оскаржене працівником (ст. 150) у порядку, встановленому чинним законодавством (глава XV цього Кодексу).

Якщо протягом року з дня накладення дисциплінарного стягнення працівника не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, то він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення (ст. 151).

Якщо працівник не допустив нового порушення трудової дисципліни і до того ж проявив себе як сумлінний працівник, то стягнення може бути зняте до закінчення одного року.

Протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовуються.

Власник або уповноважений ним орган має право замість накладання дисциплінарного стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу (ст. 152).

Відповідно до ст. 52 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» псування сільськогосподарських та інших земель, забруднення їх хімічними і радіоактивними речовинами, нафтою та нафтопродуктами, неочищеними стічними водами, виробничими та іншими відходами, а так само невжиття заходів по боротьбі з бур'янами - тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 73 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» засмічення лісів відходами - тягне за собою накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення вимог щодо поведження з відходами під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення або захоронення - тягне за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-1 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення правил ведення первинного обліку та

здійснення контролю за операціями поводження з відходами або неподання чи подання звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів з порушенням встановлених строків, а так само порядку подання такої звітності - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-2 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Виробництво продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-3 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» приховування, перекручення або відмова від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і зверненнями

громадян та їх об'єднань щодо безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-4 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-5 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Передача відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій, - тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-6 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золівдвалів тощо) - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 83 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Порушення правил застосування, зберігання,

транспортування, знешкодження, ліквідації та захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів - тягне за собою накладення штрафу на громадян від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 91-3 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 91-4 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» відмова від надання чи несвоєчасне надання за запитом повної та достовірної екологічної інформації, передбаченої законодавством, тягне за собою накладення штрафу на службових та посадових осіб від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 237 Кримінального Кодексу України ухилення від проведення або неналежне проведення на території, що зазнала забруднення небезпечними речовинами або випромінюванням, дезактиваційних чи інших відновлювальних заходів щодо ліквідації або усунення наслідків екологічного забруднення особою, на яку покладено такий обов'язок, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Відповідно до ст. 238 Кримінального Кодексу України приховування або умисне перекручення службовою особою відомостей про екологічний, в тому числі радіаційний, стан, який пов'язаний із забрудненням земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, харчових продуктів і продовольчої сировини і такий, що негативно впливає на здоров'я людей, рослинний та тваринний світ, а також про стан захворюваності населення в районах з підвищеною екологічною небезпекою караються штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або обмеженням волі на строк до трьох років. Ті самі діяння, вчинені повторно або в місцевості, оголошеній зоною надзвичайної екологічної ситуації, або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Відповідно до ст. 239 Кримінального Кодексу України забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, - караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Ті самі діяння, що спричинили загибель людей, їх масове захворювання або інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Підприємства, установи, організації та громадяни України, а також іноземні юридичні і фізичні особи та особи без громадянства зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про відходи в порядку і розмірах, встановлених законодавством України.

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» вивезення відходів належить до комунальних послуг, на виконання яких згідно ст. 20 цього Закону споживач зобов'язаний укласти договір та оплачувати ці послуги у строки, встановлені договором або законом.

Додаток 2
до Правил поводження з відходами
у місті Дніпропетровську,
затверджених рішенням виконавчого
комітету міської ради
від _____ № _____

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ УСТАНОВ, ЩО НАДАЮТЬ МЕДИЧНІ ТА ВЕТЕРИНАРНІ ПОСЛУГИ

1. Загальні положення

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145, зареєстровані в Мін'юсті України 05.04.2011 № 457/19195;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів»;
- Постанова Кабінету міністрів України від 25.05.2011 № 541 «Про внесення змін до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів».

Правила поводження з відходами установ, що надають медичні та ветеринарні послуги (далі - Правила) визначають порядок поводження з відходами, що утворюються під час надання медичних, оздоровчих і ветеринарних послуг (далі – медичні і ветеринарні відходи) і є обов'язковим для всіх установ м. Дніпропетровська, що здійснюють медичні, оздоровчі і ветеринарні послуги, а також для їхніх лабораторій і дослідницьких установ (надалі – установи охорони здоров'я), де утворюються різні види відходів.

2. Класифікація відходів лікувально – профілактичних закладів

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення».

Усі відходи лікувально – профілактичних закладів (далі – ЛПЗ) з урахуванням ступеню небезпеки для здоров'я людини та довкілля, що

виникає на етапах поводження з ними, поділяються на три види (безпечні, небезпечні, особливо небезпечні), які підрозділяються на групи у залежності від ступеню епідеміологічної, токсикологічної і радіаційної небезпеки, а також для запровадження ефективного сортування відходів з метою зменшення кількості тих, що потребують спеціальних методів оброблення та видалення:

Безпечні відходи – це відходи, що за своїм складом не відрізняються від побутових і не мають контакту з біологічними рідинами пацієнтів та інфекційними хворими; харчові відходи всіх підрозділів ЛПЗ, крім інфекційних (у т.ч шкіро-венерологічних), фтизіатричних; меблі, інвентар, несправне або застаріле медичне та лабораторне обладнання, що не містить токсичних елементів, неінфікований папір та упаковка, будівельне сміття та сміття з території ЛПЗ. Тобто ті відходи що можуть входити у склад побутових відходів.

Небезпечні відходи. Група 1: використаний медичний інструмент (гострі предмети: голки, шприци, скальпелі та їх леза, предметні скельця, ампули, порожні пробірки, битий скляний посуд, вазофікси, пір'я, піпетки, ланцети тощо).

Небезпечні відходи. Група 2: фармацевтичні відходи (ліки, у яких закінчився термін придатності).

Небезпечні відходи. Група 3: розчинники, хімічні речовини, дезінфікуючі засоби із закінченим терміном придатності або які не знайшли застосування, фіксуючі розчини.

Небезпечні відходи. Група 4: елементи живлення, предмети, що містять ртуть, прилади і обладнання, що містять важкі метали.

Небезпечні відходи. Група 5: радіоактивні відходи: матеріали, що містять або забруднені радіоізотопами, що утворюються в результаті використання радіонуклідів у медичних та/або наукових цілях.

Особливо небезпечні відходи. Група 1: списані матеріали або обладнання, що забруднені кров'ю і препаратами крові, іншими біологічними рідинами або екскрементами хворих; анатомічні відходи хворих (тканини, органи, частини тіла, плацента, ембріони та ін.); відходи від хворих, котрі проходять курс гемодіалізу (обладнання для діалізу (трубки, фільтри); відходи, що містять кров і біологічні рідини людей або тварин, а також контейнери з-під крові, простирадла, білизна, фартухи, рукавички, лабораторні халати, що забруднені кров'ю).

Особливо небезпечні відходи. Група 2: лабораторні відходи (мікробіологічні культури і штами, що містять будь які живі збудники хвороб, штучно вирощені в значних кількостях, а також лабораторні чашки та обладнання для їх переносу, залишки живильних середовищ, інокуляції змішування мікробіологічних культур збудників інфекційних захворювань, інфіковані експериментальні тварини, їх екскременти та сміття з лабораторії, де проводилися експерименти чи дослідження).

Особливо небезпечні відходи. Група 3: цитотоксичні фармацевтичні відходи (цитотоксичні/генотоксичні препарати із закінченим терміном

придатності, залишкові кількості цих препаратів, матеріали, що забруднені цитотоксичними ліками).

Особливо небезпечні відходи. Група 4: відходи фармацевтичних препаратів, що потребують особливого обліку (містять наркотичні речовини, психотропні речовини і прекурсори, сильнодіючі, сюди ж входять препарати та обладнання, що містять ртуть).

3. Поводження з відходами

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення».

Відходи лікувально-профілактичних установ (матеріали та інструменти, що утворюються у процедурних, перев'язочних, маніпуляційних та діагностичних відділеннях тощо), які пройшли відповідну обробку (стерилізацію і дезінфекцію), а також відходи ветеринарних об'єктів слід збирати окремо від побутових відходів для подальшої утилізації. Збір, збереження, видалення та захоронення таких відходів повинно здійснюватись згідно з вимогами санітарних правил та норм.

Збирання безпечних відходів здійснюється в багаторазові ємкості або одноразові пакети. Одноразові пакети розміщуються на спеціальних візках або всередині багаторазових ємностей. Заповнені багаторазові ємкості або одноразові пакети доставляються і переносяться в контейнери, що призначені для збору твердих побутових відходів. Багаторазова тара для збирання відходів після кожного спорожнення підлягає миттю і дезінфекції за режимами відповідно до чинного санітарного законодавства.

Великогабаритні безпечні відходи збираються у спеціальні приміщення з метою короткотермінового зберігання таких відходів.

Пакувальна тара (скляна, металева, картонно-паперова), якщо вона не забруднена та/або не контактувала з інфікованим матеріалом, повинна збиратися окремо і направлятися на утилізацію.

Макулатура (газети, рекламні листи, журнали, копіювальний і машинописний папір, інший офісний і господарський папір) повинна передаватися підприємствам, що здійснюють збір паперу.

Конфіденційна макулатура - папери з даними, що стосуються особистості пацієнта, а також даними, що стосуються інших осіб і роботи установи охорони здоров'я, повинна зберігатися в недоступному для сторонніх осіб місці (у замкненому приміщенні, шафі та ін.). Конфіденційну макулатуру необхідно розрізати на дрібні частини в установі охорони

здоров'я чи відправляти в ємностях, що замикаються, для розрізування на дрібні частини на відповідне підприємство поводження з відходами та розміщувати в ємності для паперових відходів, що можуть використовуватись повторно. Розрізана на дрібні частини конфіденційна макулатура, що не використовується повторно, розміщується в ємності для побутових відходів.

Небезпечні відходи, що створюють небезпеку травмування при поводженні (група 1), повинні збиратися окремо від інших відходів у герметичні контейнери, що стійкі до проколювання, але не скляні і мають відповідне маркування.

Збір гострого інструменту (голки, скарифікатори), який пройшов дезінфекцію, здійснюється окремо від інших видів відходів в одноразову тверду упаковку.

Збір забрудненого гострого інструменту (одноразові, самоблакуючі шприци тощо) здійснюється у водостійкі контейнери, що не проколюються, для безпечного зберігання медичних відходів – т.з. „безпечні контейнери”. Контейнери заповнюються лише одноразово із подальшим знезараженням та/або знищенням.

У разі використання відсікачів голок (голкознімача, голкодеструктора) голки автоматично скидаються у контейнер, що не проколюється. Корпуси та поршні шприців автоматично скидаються у контейнер із дезінфікуючим розчином, або розміщуються в одноразовий герметичний пакет (контейнер), який після заповнення підлягає подальшому знезараженню та утилізації (знищенню або вторинній переробці).

Небезпечні фармацевтичні відходи (група 2) повинні збиратися у відповідні герметичні ємності (одноразові пакети, контейнери), які в свою чергу, упаковують у спеціальні ємності, що замикаються і мають відповідне маркування.

Лікарські засоби для паренального введення, що відносяться до безпечних, нетоксичних відходів і не створюють небезпеки під час поводження, повинні видалятися згідно з чинним законодавством.

Небезпечні відходи (група 3) повинні збиратись в одноразові герметичні подвійні пакети або контейнери, що закриваються кришкою, з метою попередження можливості інфікування в межах ЛПЗ.

Хімічні відходи (залишки небезпечних хімікатів) повинні збиратися в закриту посудину, що не розбивається і не реагує з хімікатами. На упакуванні повинно бути відповідне маркування. Хімічні відходи повинні зберігатися як небезпечні відходи у сховищі для відходів.

Поводження з небезпечними хімічно активними речовинами, що мають токсичні, корозійні, вогне- та вибухонебезпечні властивості, здійснюється як з отруйними та сильнодіючими речовинами, згідно з чинним законодавством.

Використані ртутні лампи (група 4) - галогенові і люмінісцентні, а також лампи з освітлювальних приладів, що вилучені з використання і

містять ртуть; прилади і малогабаритне обладнання, що вміщують ртуть (ртутні, кадмієві, нікелеві та свинцеві батареї); металева ртуть із розбитих приладів, що містять ртуть, у кількості 500 мг і більше збирається в герметичні ємкості із твердого матеріалу та зберігається у сховищі для відходів. Для запобігання випаровування металевої ртуті (яке відбувається, наприклад, з розбитого градусника) відповідний предмет необхідно розмістити в посудину з водою так, щоб вода покрила ртуть. На договірних умовах ці відходи повинні вивозитися на спеціалізовані підприємства для утилізації.

Збирання, облік, зберігання, перевезення та видалення радіоактивних відходів (група 5) здійснюється відповідно до вимог правил роботи з радіоактивними речовинами і іншими джерелами іонізуючого випромінювання, нормами радіаційної безпеки та інших діючих нормативних документів, які регламентують поведження з радіоактивними речовинами.

Ємкості (пакети, контейнери та ін.) з небезпечними відходами маркуються написом із зазначенням коду підрозділу ЛПЗ, типу відходів відповідно до класифікації (розділ 2), назви закладу, дати та прізвища особи, яка провела збирання відходів.

Відходи, що утворилися в ході операцій (ампутовані частини тіла і органи), одноразові шприци, мішки з кров'ю, компоненти крові, системи переливання крові, просочений кров'ю чи вологою перев'язний матеріал, аспіраційні трубки, катетери та інші медичні приналежності, що контактували з рідинами тіла пацієнта, а також останки піддослідних тварин підлягають обов'язковій дезінфекції. Після оброблення поведження з ними здійснюється як з безпечними відходами.

Збирання особливо небезпечних відходів групи 1 здійснюється в одноразові герметичні ємкості або контейнери, що придатні для знезараження. Одноразові пакети повинні бути закріплені на спеціальних стійках (візках) або в контейнерах. Збирання проводиться таким чином, щоб виключити можливість безпосереднього контакту з іншими відходами.

У встановлених місцях герметично закриті одноразові ємкості (контейнери, пакети) розміщуються в (між)корпусні (накопичувальні) контейнери, що призначені для збору особливо небезпечних відходів. Не дозволяється сортування відходів або їх перезавантаження в інші ємкості.

Одноразові ємкості (пакети, контейнери) з особливо небезпечними відходами 1 групи маркуються знаком „Біологічна небезпека” із зазначенням виду (групи) відходів відповідно до класифікації, коду підрозділу ЛПЗ, назви закладу, дати та прізвища особи, яка провела збирання відходів.

Біологічні рідини та екскременти (група 2) хворих на інфекційні захворювання підлягають обов'язковому знезараженню перед скидом у каналізаційний колектор загального призначення.

У разі змішування небезпечних та особливо небезпечних відходів, з утвореною сумішшю необхідно поводитися як з особливо небезпечними відходами групи 1.

Цитотоксичні фармацевтичні відходи (група 3) створюють потенційну небезпеку для здоров'я людей, які працюють з ними, що обумовлено мутагенними, канцерогенними та тератогенними властивостями цих речовин. Вони відносяться до особливо небезпечних відходів і збираються окремо від інших фармацевтичних відходів тільки в одноразові тверді герметичні контейнери, на які нанесено маркування „Цитотоксичні відходи”.

Відходи групи 4 збираються окремо та потребують спеціального обліку і контролю.

Не допускається:

- пересипати відходи особливо небезпечних відходів 3-ї та 4-ї груп з однієї ємкості в іншу;
- встановлювати одноразові і багаторазові ємкості для збирання відходів поблизу електронагрівальних приладів;
- ущільнювати необроблені інфіковані відходи або відходи з високим вмістом крові чи інших біологічних рідин, що призначені для видалення поза межами ЛПЗ, у зв'язку з небезпекою розливання;
- здійснювати збирання відходів без спецодягу та засобів індивідуального захисту.

Особливо небезпечні відходи повинні вивозитися щодня з місця їхнього виникнення упакованими в сховище відходів, де повинні зберігатися окремо від інших відходів, по можливості, в окремому приміщенні і передаватися на підприємство поводження з відходами, що має відповідний дозвіл.

Дезінфекція небезпечних та особливо небезпечних відходів проводиться у відповідності з діючими нормативними документами. Дезінфекція проводиться в межах медичного підрозділу, де утворюються відходи цього класу.

Кольорове кодування та маркування відходів ЛПЗ здійснюється відповідно до Державних санітарних правил.

Вивезення медичних відходів повинно здійснюватися спеціалізованими організаціями, що мають відповідні ліцензії, за окремими договорами на спеціалізовані підприємства, де буде проводитись їх сортування, знешкодження та знищення відповідно до ДСанПіН № 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпечності для здоров'я населення», Державних санітарних норм та правила утримання територій населених місць, затверджених наказом МОЗ України від 17.03.2011 № 145 та Закону України «Про відходи».

Згідно Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» до 2015 року в

Україні буде творена системи безпечного поводження з медичними відходами.

4. Технічні вимоги щодо сховищ для відходів установ охорони здоров'я

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення».

Сховище для відходів установи, що здійснює медичні послуги, – приміщення чи комплекс приміщень (розташованих разом чи окремо), які відповідають таким технічним вимогам:

- сховище для відходів повинно бути, по можливості, обладнано на підвальному поверсі установи охорони здоров'я, бажано в будівлі, що має декілька виходів;
- приміщення, що використовується як сховище для відходів, повинно бути неопалюваним, закритим від сонця і в ньому не повинно бути гризунів і комах;
- стеля, стіни, підлога і двері сховища для відходів повинні бути гладкими, без щілин, внутрішній пристрій приміщення повинен дозволяти видалення вологи і використання засобів дезінфекції та боротьби зі шкідниками;
- місце з'єднання підлоги і стін повинно мати форму округлого кута;
- у сховищі для відходів повинен зберігатися постійний температурний режим (прохолодний чи холодний);
- у сховищі для відходів не повинно бути шахти для відходів;
- приміщення повинно бути обладнане: вмивальником, краном для поливу, бактерицидними лампами із урахуванням об'єму приміщення, вентиляцією та освітленням;
- приміщення сховища для відходів повинно зачинятися і мати кодовий замок для попередження доступу сторонніх осіб;
- повинен бути вільний доступ для персоналу, який відповідає за видалення відходів, та під'їзд для автомобілів-сміттєвозів (візків);
- віддаленість від місць зберігання свіжих продуктів харчування або приміщень для приготування їжі;
- зручне розташування до місць зберігання інвентарю для прибирання приміщення, захисного одягу і пакетів або контейнерів для відходів.

Сховищем відходів установи, що здійснює ветеринарні послуги, вважається відділена від інших приміщень частина будинку, у якій створені необхідні умови для збереження утворених відходів.

5. Відповідальність

Законодавча база:

- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами»;
- Кодекс законів про працю України;
- Кодекс України «Про адміністративні правопорушення»;
- Кримінальний Кодекс України.

Відповідно до Закону України «Про відходи» (ст. 42) особи, винні в порушенні законодавства про відходи, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільну чи кримінальну відповідальності за:

- а) порушення встановленого порядку поводження з відходами, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища, прямого чи опосередкованого шкідливого впливу на здоров'я людини та економічних збитків;
- б) самовільне розміщення чи видалення відходів;
- в) порушення порядку ввезення в Україну, вивезення і транзиту через її територію відходів як вторинної сировини;
- г) невиконання розпоряджень і приписів органів, що здійснюють державний контроль та нагляд за операціями поводження з відходами та за місцями їх видалення;
- д) приховування, перекручення або відмову від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і громадян та їх об'єднань стосовно безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки;
- е) приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів;
- є) змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- ж) порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами;
- з) порушення строків подання і порядку звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів;
- и) невиконання вимог щодо поводження з відходами (під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення та захоронення), що призвело до негативних екологічних, санітарно-епідемічних наслідків або завдало матеріальної чи моральної шкоди;
- і) передачу відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій;
- ї) порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для

- зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золівдвалів тощо);
- й) виробництво продукції з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку;
- к) недотримання умов ввезення відходів як вторинної сировини на територію України;
- л) несвоєчасне внесення платежів за розміщення відходів;
- м) порушення вимог безпечного перевезення небезпечних відходів;
- н) порушення встановлених квот на ввезення в Україну відходів як вторинної сировини та строків їх перевезення.

Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші правопорушення законодавства про відходи.

Відповідно до Кодексу законів про працю України (ст. 147) за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення:

5. догана;
6. звільнення.

Законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників й інші дисциплінарні стягнення.

Дисциплінарні стягнення (ст. 147-1) застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника.

На працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність за статутами, положеннями та іншими актами законодавства про дисципліну, дисциплінарні стягнення можуть накладатися також органами, вищестоящими щодо органів, вказаних у частині першій цієї статті.

Працівники, які займають виборні посади, можуть бути звільнені тільки за рішенням органу, який їх обрав, і лише з підстав, передбачених законодавством.

Дисциплінарне стягнення (ст. 148) застосовується власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, не рахуючи часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебування його у відпустці.

Дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше шести місяців з дня вчинення проступку.

До застосування дисциплінарного стягнення (ст. 149) власник або уповноважений ним орган повинен зажадати від порушника трудової дисципліни письмові пояснення.

За кожне порушення трудової дисципліни може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

При обранні виду стягнення власник або уповноважений ним орган повинен враховувати ступінь тяжкості вчиненого проступку і заподіяну ним

шкоду, обставини, за яких вчинено проступок, і попередню роботу працівника.

Стягнення оголошується в наказі (розпорядженні) і повідомляється працівникові під розписку.

Дисциплінарне стягнення може бути оскаржене працівником (ст. 150) у порядку, встановленому чинним законодавством (глава XV цього Кодексу).

Якщо протягом року з дня накладення дисциплінарного стягнення працівника не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, то він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення (ст. 151).

Якщо працівник не допустив нового порушення трудової дисципліни і до того ж проявив себе як сумлінний працівник, то стягнення може бути зняте до закінчення одного року.

Протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовуються.

Власник або уповноважений ним орган має право замість накладання дисциплінарного стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу (ст. 152).

Відповідно до ст. 52 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» псування сільськогосподарських та інших земель, забруднення їх хімічними і радіоактивними речовинами, нафтою та нафтопродуктами, неочищеними стічними водами, виробничими та іншими відходами, а так само невжиття заходів по боротьбі з бур'янами - тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 73 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» засмічення лісів відходами - тягне за собою накладення штрафу на громадян від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення вимог щодо поводження з відходами під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення або захоронення - тягне за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-1 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами або неподання чи подання звітності щодо утворення, використання,

знешкодження та видалення відходів з порушенням встановлених строків, а так само порядку подання такої звітності - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-2 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Виробництво продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-3 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» приховування, перекручення або відмова від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і зверненнями громадян та їх об'єднань щодо безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-4 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-5 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Передача відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій, - тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 82-6 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золівдвалів тощо) - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 83 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» Порушення правил застосування, зберігання, транспортування, знешкодження, ліквідації та захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин та інших

препаратів - тягне за собою накладення штрафу на громадян від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 91-3 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 91-4 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення» відмова від надання чи несвоєчасне надання за запитами повної та достовірної екологічної інформації, передбаченої законодавством, тягне за собою накладення штрафу на службових та посадових осіб від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до ст. 237 Кримінального Кодексу України ухилення від проведення або неналежне проведення на території, що зазнала забруднення небезпечними речовинами або випромінюванням, дезактиваційних чи інших відновлювальних заходів щодо ліквідації або усунення наслідків екологічного забруднення особою, на яку покладено такий обов'язок, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

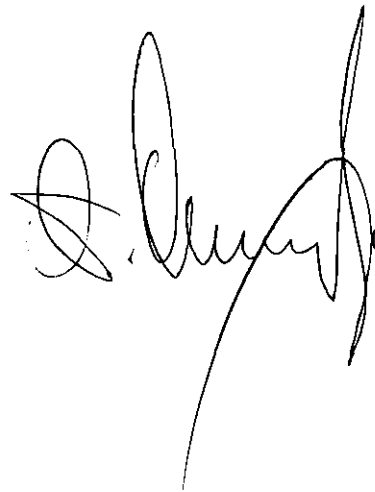
Відповідно до ст. 238 Кримінального Кодексу України приховування або умисне перекручення службовою особою відомостей про екологічний, в тому числі радіаційний, стан, який пов'язаний із забрудненням земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, харчових продуктів і продовольчої сировини і такий, що негативно впливає на здоров'я людей, рослинний та тваринний світ, а також про стан захворюваності населення в районах з підвищеною екологічною небезпекою караються штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або обмеженням волі на строк до трьох років. Ті самі діяння, вчинені повторно або в місцевості, оголошеній зоною надзвичайної екологічної ситуації, або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Відповідно до ст. 239 Кримінального Кодексу України забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або

довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, - караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Ті самі діяння, що спричинили загибель людей, їх масове захворювання або інші тяжкі наслідки, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Підприємства, установи, організації та громадяни України, а також іноземні юридичні і фізичні особи та особи без громадянства зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про відходи в порядку і розмірах, встановлених законодавством України.

Начальник управління охорони
навколишнього природного середовища
Дніпропетровської міської ради

О.Б. Семенко